

1939. III. Köt. 267-290... 18, 147,
Jl. 191-266, 269,

Oradea-Nagyvárad, 1939. december 1 - Péntek
VIII. évfolyam, 267 (2262) szám.

4 lei

MAGYAR L

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Lapfőmunkatárs: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr. Gyártás Elemér

A szovjetcsapatok Finnország ellen megkezdték a háborút

Csütörtök reggel átlépték a határt. A finn erődí- mények közelében erős harcok folynak. — Wiipuri város lángokban. — A szovjetrepülőök bombázzák Helsinkit

Berlinből jelentik lapzártakor (M. T. I.) Berli-
ni beavatott finn körökből kapott értesülés
szerint a szovjetcsapatok csütörtök reggel hét órakor átlépték a finn határt Suojaarva közelében.
A finn csapatok azonnal ellenálltak a szovjet támadásnak és különösen a finn erődítményvonal
közelében erős harcok folynak. Kivénnapa mellett heves tüzérségi harc folyik. A szovjetcsapatok
ugyanakkor az Északi Jegestenger felől is támadtak és elfoglalták a Halász-szigetet.

Nem sokkal a szárazföldi támadás megkezdése után megindult a légi tevékenység is. Ki-
lenc óra husz perckor Helsinkiben légiiradót rendeltek el és nem sokkal később megjelentek a
szovjet támadó repülőgépek a finn főváros felett. A bombák sok házat felgyújtottak. A város
egy-egy negyedei lángban állanak. A szovjet repülő bombák felgyújtották Emsóban egy kórházat is.
A finn megerősített erődítmény közelében a harcok teljes hevességgel folynak.

Helsinkiből jelenti a Német Távirati Iroda: A finn tájékoztató iroda közléseiből, mely
szerint szovjetrepülőök a Helsinkit közelében levő Malmi repülőtér felett öt kisebb bombát dobtak
le, amelyek nem okoztak nagyobb kárt. Helsinkit munkásnegyede fölött röpködülék ledobását
figyelték meg.

Ugyancsak a finn tájékoztató iroda közli, hogy a karéliai földszorosban Wiimmelsuu
falut a tő felőli oldalról tüzérségi tüzzel lőtték. Kivénber helységben tüzérségi harc folyik. —
Suojaaivben az oroszok megszálltak egy területet, mely Hyrsylae vidékén a szovjet határig
huzódik.

A finn tájékoztató iroda jelentése szerint ezenkívül Wiipuri város keleti részében orosz
repülőgépek röviddel kilenc óra után bombákat dobtak le, amelyek kisebb tüzeket okoztak.

Az angol közvélemény próbaszavazása Finnország megsegítéséről

Miért tartja sürgősnek a Szovjet Finnország elintézését

Londonból jelentik: Az angol közvé-
leményt tanulmányozó intézet próbaszavazása al-
kalmával a közvélemény negyvenkét százaléka
követelte, hogy Anglia adjon katonai segítsé-
get Finnországnak és a Skandináv államoknak
szovjet-támadás esetén. A News Chronicle
megállapítja, hogy ennek megvalósítása föld-
rajzi nehézségbe ütköznék és teljesíthetetlen
remények ébresztését nem volna jó szítani a
finnekben.

A Times határozottan cáfolja azt a hírt,
hogy Halifax Maiskyval folytatott tanácskozá-
sa után olyan célzást tett volna, mely a szov-
jetnek szabad kezet engedne a finnekkel szem-
ben.

Helsinkiből jelentik: Moszkvai jelentés sze-
rint az elmúlt hét végén Stalin, Molotov, Voro-
silov, valamint a szárazföldi és a tengeri had-
erő parancsnokai részvételével ülést tartottak,
és azon megtárgyalták a finn-orosz viszonyban
hozandó döntést. A leningrádi hadtest és a ke-
leti tengeri flotta parancsnokának jelentése
szerint az Észtországban és Litvániában elfog-
lalt támaszpontok nem elégségesek Leningrád
biztosítására. Orosz katonai körök szerint a
védelmi rendszer csak akkor tökéletes, ha a
szovjet Finnország déli partjain is támaszpont-
okkal rendelkezik. A gyors döntéshez fontos
körülmény, hogy a finn-öböl már kezd befagy-
ni és ez rendkívül hátráltatja a tengeri és a
légi tevékenységet.

A továbbiakban Molotov ismertette az ál-

talános nemzetközi helyzetet és utalt arra, hogy
egész Európában, de főként a Balkánon nagy-
fontosságú események állnak küszöbön. A

Szerdán este adták át az elkésett finn választ

Molotov már előbb közölte a szakítást

Helsinkiből jelentik: Koskinnen finn kö-
vet szerdán este Moszkvában átadta a finn kor-
mány választát, arra a szovjet jegyzékre, amely-
ben a szovjet felmondotta a két ország közötti
megnemtámadási egyezményt. Molotov, még
mielőtt a választjegyzék átvételét tudomásul
vette volna, közölte a követtel, hogy a szovjet
kormány a jelenlegi helyzetet tarthatatlannak
ítéli meg és ezért visszahívja Helsinkiből kö-
vetét és kereskedelmi attaséját, amivel a két
ország közötti diplomáciai viszonyt megszakí-
tottnak tekintik. Közölte Molotov a követtel azt
is, hogy a szovjet hadsereg és tengeri haderő
parancsot kapott, hogy álljon készenlétben.
Szovjet-Oroszország azonban semmi rosszat
nem akar a finn népnek és hajlandó Finnor-
szággal újra fölvenni a baráti kapcsolatokat, de
nem a jelenlegi kormány útján.

Helsinkiből jelentik: A finn állam központi
tájékoztató irodája hajnalban közölte, hogy Po-
tomkin már szerdán este tudomására hozta a
finn követnek az orosz-finn diplomáciai kapoco-
latok megszakítását, még mielőtt a finn követ
átadhatta volna kormányának választát az orosz
jegyzékre. Orosz időszámítás szerint éjszaka egy

szovjet főfontosságú érdekei, amelyeket első-
sorban kell megvédelmeznie, a Fekete-tenger
mentén vannak és éppenezért fontos, hogy
északon sürgősen rendezzék a viszonyokat.

A finn csapatok helyükön maradnak.

Zürichből jelentik: Diplomáciai körök ér-
tesülése szerint a szerdai szakítás előtt Finn-
ország még hajlandó lett volna tárgyalásokat
kezdeni csapatainak visszavonásáról. A jelen
körülmények között azonban a csapatok vissza-
vonása most már nem jöhet szóba és azokat a
készültségi intézkedéseket, amelyeket Finnor-
szág a válság egész tartama alatt fenntartott,
most még inkább megszigorították. Az új in-
tézkedések nem állanak messze az általános
mozgósítástól és a nemrég elbocsátott tartalé-
kos évfázatok újbóli behívását is magukban
foglalják.

Francia csapatok a belga határ felső részén.

Brüsszelből jelentik: Itteni hírek szerint
azoknak a csapatoknak egy részét, amelyek ed-
dig a holland határ mentén állomásoztak, az
utóbbi napokban a belga-francia határvidékre
szállították. Egyidejűleg az a hír is járja
Brüsszelben, hogy a belga határ felső részén
nagy számú gépesített és egyéb fegyvernembe
tartozó francia csapatok állanak. Lapjelentések
szerint belga részről újabb behívásokat ren-
deltek el.

Aknakeresők kíséretével megindultak a holland kereskedelmi hajók.

Rómából jelentik: Rotterdamból ismét meg-
indult a kereskedelmi hajózás. A hajókat fel-
nem fegyverzett aknakeresők kísérik. A nemrég
beszüntetett légiforgalmat is megindították
London és Rotterdam között holland repülő-
gépekkel. Ami az amerikai óceánjárókat illeti,
most már biztos, hogy ezek a gőzösök ezután
Olaszországban kötnek ki.

A finn válasz tartalma.

Helsinkiből jelentik: Az éjszaka átnyújtott
finn választjegyzékben a finn kormány indítvá-
nyozza, hogy a megnemtámadási szerződés utasi-
tasának megfelelően békéltető tanácsot hívjanak
egybe.

Másik lehetőség gyanánt Finnország azt indít-
ványozza, hogy a vitás kérdések megoldását sem-
leges egyeztető eljárásnak vessék alá. Hogy
összinte szándékának nyomatékos tanujelét adja
abban az irányban, hogy Moszkvával megértést
hozzon létre, valamint, hogy megcáfolja a szovjet
kormányt az azt az érvét, hogy a finn kormány a
szovjettel szemben ellenséges álláspontot foglal el
és Leningrád biztonságát fenyegetni akarja —
Finnország hajlandónak mutatkozik a karéliai
földszorosban elhelyezett védelmi csapatának a
határőr és vámőrszolgálat kivételével történő vis-
szavonásáról megállapodást kötni, mégpedig olyan

formában, hogy lehessen azt is, hogy Leningrád biztonságát támadás fenyegeti.

Orosz csapatösszevonások Középáziában és Kaukázusban.

Berlinből jelentik: Több német lap bucaresti jelentést közöl, mely szerint a szovjet Középáziában és a Kaukázusban lényegesen megerősítette ott állomásozó csapatait. Orosz részről ezt az intézkedést azzal indokolják, hogy Franciaország Szíriában, Anglia Egyiptomban és Törökország a kaukázusi határon csapatösszevonásokat hajtott végre.

Moszkva cáfol.

Moszkvából jelentik: A Német Távirati Iroda moszkvai jelentése szerint Moszkvában cáfolják

azokat a külföldön elterjedt lapjelentéseket, amelyek szerint a szovjet csapatok átlépték volna a finn határt és hogy szovjet repülőgépek bombázták Helsinkit. Hivatalos helyeken a kérdéssel kapcsolatban megtagadtak minden felvilágosítást.

Megerősíti a híradásokat a hivatalos finn jelentés.

Helsinkiből jelentik: Hivatalos finn jelentés megerősíti azokat a jelentéseket, amely szerint az oroszok több ponton átlépték a finn határt. Megemlíti a hivatalos jelentés, hogy a támadó szovjet repülőgépek közül egy gépet lelőttek. A karéliei földszoroson és a Ladoga tó északi részén szovjet csapatok hatoltak be Finnországra.

A *Paris Midi* jelenti, hogy a szovjet 3500 katonai repülőgépet vont össze a finn határ mentén. A finneknek összesen 150 hadirepülőgépük van.

A finn válasz késedelme okozta a diplomáciai viszony felmondását.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda moszkvai jelentése szerint a finn kormánynek a szovjetjegyzékre adott válasza, melynek elkészése miatt a szovjet kormány felmondta a diplomáciai kapcsolatokat, — szerdán délután érkezett meg Moszkvába. A jegyzéket valószínűleg azért nem nyújtották át előbb a külügyi népbiztosnak, mert a finn követség még kiegészítő utasításokat várt Helsinkitől.

Finnország hajlandó határkiigazításra.

Rómából jelentik: A *Tribuna* közli a római finn követ nyilatkozatát. A követ kijelentette, hogy Finnország hajlandó olyan határkiigazításra, mely alkalmas Leningrád védelmének biztosítására. Bizonyos határon azonban nem lehet túlmenni, mert Finnország függetlenségét minden körülmények között fenn kell tartani. Finnország már 1914-ben is teljesen független életet élt, csak a külügyi voltak köztársaságok a cári Oroszországgal. A finn nép egységesen áll a kormány mögött, az ország pénzügyi helyzete pedig kielégítő.

A diplomáciai szakítás

Molotov rádiószózatban közölte, hogy a szovjet a jelenlegi viszály elintézése után baráti együttműködést akar a finn nemzettel. — A szovjet kormány nem kapta meg a diplomáciai szakítás előtt a finn válaszjegyzéket

Moszkvából jelentik: A szovjet kormány — moszkvai időszámítás szerint szerdán este féltizenegy órakor — *Potemkin* helyettes külügyi népbiztos útján jegyzéket nyújtott át a moszkvai finn követnek. A jegyzékben a szovjet kormány közli azt a határozatát, hogy megszakítja Finnországgal a diplomáciai kapcsolatokat. Molotov legutóbbi jegyzékére eddig az időpontig még nem érkezett meg a finn válasz a külügyi népbiztoshoz.

Moszkvából jelentik: Molotov külügyi népbiztos szerdán este rádiószózatot intézett a szovjet közvélemény népeihez. Ennek során a többi között a következőket mondta:

— Finnországnak a szovjettel szemben tanúsított magatartása arra kényszerítette a szovjet kormányt, hogy az állam határainak biztonsága érdekében azonnali rendszabályokhoz folyamodjék. A hosszú napok óta folytatott finn-orosz tárgyalások nem vezettek eredményre. A határon egymást követték a finnek kihívó cselekedetei. A szovjet kormány ezért elhatározta, hogy politikai és gazdasági képviselőit visszarendeli Helsinkiből és a szovjet csapatoknál elrendelte a teljes készülséget. A finn kormány a megnevezett egyezményt nem tartotta tiszteletben. A szovjet kormányt ez arra indította, hogy az egyezményt felbontottnak tekintse. A szovjettel szemben ellenséges idegen sajtó azt állítja, hogy a szovjet kormány célja finn területek megszerzése, vagy a szovjet birodalombaváló bekebelezése. Ez nem igaz. A szovjet-kormánynak nincsenek ilyen szándékai. Eppen ezért feltétlenül szükséges, hogy a finn kormány a szovjettel szemben ne ellenséges, hanem barátságos magatartást tanúsítson. Ez mindkét ország érdeke. A szovjet kormány intézkedései nem irányulnak Finnország függetlensége ellen és nem jelentenek beavatkozást Finnország belső, vagy külső ügyeibe. Az sincs szándékunkban, hogy beavatkozzunk más népeknek harmadik országgal való viszonyába. A szovjet-kormány egyetlen célja a szovjet-állam, de különösen a három és félmillió lakosságú Leningrád biztonságának megvédése. Ez kötelessége a kormánynak a jelenlegi viszonyok között. A szovjet-kormány e feladat teljesítése után baráti együttműködést akar a finn nemzettel.

Megmozdul az oslói csoport és Washington is közbelép. — 3500 orosz repülőgép 150 finn hadirepülővel szemben.

Párizsból jelentik: Francia politikai körökben még szerdán éjszaka is bíztak abban, hogy a finn-orosz ellentét nem fog fegyveres összecsapásban kirombanni. Utaltak ezzel kapcsolatban arra, hogy Finnország nem áll egészen elszigetelten az orosz óriással szemben. A finn határ elleni orosz támadás messzemenő bizonyodalmakat idézne fel a oslói csoport megmozdulását, valamint Washington diplomáciai közbelépését vonná maga után. Valószínűnek tartják Párizsban azt is, hogy a finn-szovjet ellentét végleges kieleződése gazdasági követ-

kezményekkel is járna és London félbeszakítaná a folyamatosan lévő angol-szovjet tárgyalásokat.

Finn határőrök rejtélyes eltűnése a Jeges-tenger vidékén

A finn hadsereg főparancsnoksága minden intézkedést megtett, hogy finn részről kihívás ne történjék

Helsinkiből jelentik: Finn forrásból hivatalosan a következő részleteket közlik annak a finn-orosz határcíndensnek az ügyében, mely a Jeges-tenger vidékén, Pumangi közelében lévő Haminanturinján történt és amelynek során finn határőrök eltűntek. A jelentés szerint Pumangi közelében a finn határőrök a határőrség háza előtt teljesítették szolgálatot. A határőrök délután öt óra tájban lépések zajára lettek figyelmesek. Erre távbeszélőn azzal a kérdéssel fordultak a pumangi-i határőrséghez, hogy miért küldtek ki újabb határőröket. A beszélgetés azonban csakhamar megszakadt. A pumangi-i határőrség erre jelentést tett a limahani határőrparancsnoksághoz. Ez azt az utasítást adta, hogy 8 főnyi járőrt küldjön a hely-

színre. Ez meg is történt. Nem sokkal később jelentés érkezett a járőröktől a limahani parancsnokságra, hogy puska lövéseket hallottak. A jelentés után a parancsnokság egyik vezetője megfelelő számú emberrel felderítő útra indult. Este 10 órakor megérkezett Haminanturinjára, ahol az őrházat úresen, a távbeszélővonalat pedig az őrházról mintegy négy méternyire elvágva találta.

Helsinkiből jelentik: A hadsereg főparancsnokság megtett minden intézkedést arra, hogy a határőrzésben biztosítsa a nyugalmat és finn részről megakadályozzon minden megfontolatlan cselekedetet. Sok finn középület körül homokzsákokat helyeztek el.

Az amerikai közbelépés azonnali sikere kétesnek mutatkozik

Washingtoni felfogás szerint a szovjet már nagyon messzire ment

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök hosszabb telefonbeszélgetést folytatott Hull külügyminiszterrel. A beszélgetés után közölték a sajtóval az Egyesült Államok részéről a finn-orosz ellentét ügyében felajánlott jószolgálat híreit. Az amerikai vezetőférfiak véleménye szerint sürgős szükség volt a közbelépésre, hogy a világ közvéleményét fölébresszék és megakadályozzák a válság kirombanását. Mivel Roosevelt elnök éppen útban volt Washingtonba, Hull külügyminiszter lépett közbe.

Az 1938. évi válság óta első ízben történt meg, hogy Amerika mindkét félnek ajánlatot tett jószolgálatának elfogadására. Az amerikai kormány eddig csak arra kérte a kormányfőket, hogy békés úton intézzék el vitás ügyeiket, de nem ajánlotta fel az Egyesült Államok közvetítését. Az amerikai közvéleménynek Finnország iránt érzett mély rokonszenve indította a kormányt arra, hogy felajánlja szolgálatait.

Lehetségesnek tartják, hogy a két kormány kedvezően fogadja az ajánlatot. Abban azonban kételkednek, hogy azonnali sikerrel járhat, mert a szovjet már nagyon messzire ment. Ha valamelyik fél negatív választ ad, azt támadónak lehetne tekinteni.

Hull különben újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Az amerikai kormány aggodalomteljes

nyugtalanossággal figyeli a finn-szovjet ellentét növekedését. Az Egyesült Államok kormánya a legmélyebb sajnálkozással venne tudomást a jelenlegi ellenségeskedés színterének továbbterjedéséről és mindazokról az eseményekről, amelyek még jobban megrontánák a nemzetközi kapcsolatokat. Az Egyesült Államok kormánya anélkül, hogy állást foglalna, csupán az ellentét békés megoldását tanácsolja és boldogan ajánlaná fel jószolgálatait a két félnek, ha ezek ezt az óhajukat kifejeznék.

Washingtoni külügyi körökben kijelentették, hogy Hull nyilatkozatát a moszkvai amerikai nagykövetség és a helsinki amerikai követség is elküldték, az illetékes kormányokhoz való továbbítás céljából.

Procope washingtoni finn követ a külügyminisztériumban tett látogatása alkalmával szintén megkapta a nyilatkozat szövegét. A követ különben megbeszélést folytatott Hull külügyminiszterrel.

A francia sajtó óvatos.

Párizsból jelentik: A francia sajtó hangoztatja a finn nemzet iránt érzett rokonszenvét, de felelősségének tudatában óvakodik attól, hogy ellenállásra készítse a finn kormányt. Állalában a lapok sötét színben festik a finn függetlenség jövőjét és Finnország katonai megsegítésének kilátásait.

Gafencu Grigore külügyminiszter a törvényhozó testületek egyesített bizottságában ismertető beszédet mondott a külpolitikai helyzetről

Bucurestiből jelentik: Szerdán délután a képviselőház és szenátus egyesített külügyi bizottsága ülésre gyűlt össze. Ez alkalommal

Gafencu Grigore külügyminiszter beszédet tartott, melyben a nemzetközi helyzetről adott áttekintést és Románia álláspontját ismertette az időszerű külpolitikai kérdésekben. A nagyfontosságú beszéd nyilatkozatai a következők voltak:

— Abban a beszédemben, amelyet a képviselőházban június 19-én volt alkalmam tartani, megvilágítottam külpolitikánk békés céljait. Hangoztattam akkor, hogy egy olyan ország, amely nem akarja mások javait, de határozottan védi a magáét, a biztonság kezessége mások számára is. *Ma meg fogjuk vizsgálni, hogy mi országunk helyzete az európai háború kigyulladásá utáni harmadik hónap nemzetközi eseményei között.* Nyugodt lelkiismerettel léptünk be ezekbe a kemény időkbe, amelyeknek véres eseményeitől másokat is megmentve szerettünk volna látni.

— Készen állunk arra, hogy megtegyük kötelelességünket a haza iránt. *Hadseregünk től távol minden támadó gondolat és örködve áll a határokon. Nem vontuk ki magunkat semmiféle együttműködés alól, amelyet azért ajánlottak fel, hogy megerősítsük magunk körül a gazdasági és politikai állapotokat.* Arra törekedtünk, hogy az ilyen együttműködést távol tartsuk minden támadó, vagy kizárólagossági szellemtől és mindig arra törekedtünk, hogy a legnagyobb igazságosságot tanúsítsuk úgy külső kötelezettségeink teljesítése tekintetében, mint teljes függetlenségünk érintettségének megvédésében.

A múltbeli kapcsolatok és érzelmek megtartása a hadviselő nagyhatalmakkal. — Békeeszköz a Németországgal való gazdasági kapcsolatokban

— Önök ismerik azokat a gazdasági törvényes intézkedéseket, amelyeket nemrégiben tettünk olyan államokkal kapcsolatban, amelyekhez fontos és egymást kiegészítő érdekek fűznek. *A Németországgal kötött gazdasági egyezményre gondolok. Ezek a kapcsolatok nemcsak a kereskedelem eszközeinek, hanem igazi békeeszközöknek bizonyultak.* Ismerik önök azokat

a baráti biztosítékokat, amelyeket *Franciaország és Anglia adott nekünk.*

— Ezek az általános és határozott kifejezésű biztosítékok segítségünkre voltak azoknak

Uj helyzet a lengyel kormány menekülése folytán. A szovjettel való kapcsolatok még jobb tisztázódása. Megegyezés van a szovjet által hangoztatott békepolitika és Románia függetlenségi politikája között

A külügyminiszter ezután megemlítette azt a nyilatkozatot, amelyet Armand Calinescu elhunyt miniszterelnök tett a semlegesség szigorú megőrzése érdekében foganatosított intézkedésekről.

— Szeptember 17-én — folytatta a külügyi miniszter — új helyzet állott elő. A lengyel kormány értesített arról az óhajjáról, hogy Romániában akar védelmet keresni. Ugyanaznap estéjén az országba érkezett a köztársasági elnök, a lengyel hadsereg legfőbb parancsnoka és a lengyel kormány összes tagjai. Ugyancsak szeptember 17-én a szovjet kormány tudomásunkra hozta, hogy mivel a lengyel állam és kormány megszűnt létezni, a szovjet haderő főparancsnoksága rendeletet adott csapatainak, hogy lépjenek át a lengyel határt. Kormányunk ezzel egyidejűleg közleményt adott ki, hangoztatva, hogy Románia tovább is megőrzi a szigorú semlegességét a hadviselőkkel szemben és örökdió határainak biztonsága fölött. Illendő volt, hogy a lengyel menekülteket egy szomszéd népek kijáró rokonszenvvel fogadjuk, másrészt tisztázniunk kellett kapcsolatainkat a Szovjetunióval. *Válaszolva Oroszország semlegességi nyilatkozatára, tudomására hoztuk a szovjetunió kormányának azt az óhaját, hogy a semleges politika alapján megőrizzük Oroszországgal való békés kapcsolatainkat.*

Az Oroszországgal való kapcsolatok kérdésében Gafencu külügyminiszter hivatkozott a Brind—Kellog jegyzőkönyvre.

— A Szovjettel való kapcsolataink még jobban tisztázódván, még pontosabb megegyezést is kötöttünk egyes biztonsági kötelezettségek pontosabb meghatározására. A Szovjet-Oroszország részéről irántunk tanúsított békés magatartásra válaszoló akciónk ezeknél a szerződéseknél is jobban bizonyította azt az állandó akaratunkat, hogy *távol tartjuk magunkat minden olyan világnézeti vagy politikai kezdeményezéstől, amelyet szomszédaink ellen irányulónak lehetne tekinteni.*

— Az erős és független Románia a biztonság kezessége a körülöttünk levő államokra is. Teljesíteni akarjuk népünk hivatását ezen a

a törekvéseinknek fokozásában, hogy állandósítsuk meghitt kapcsolatainkat az említett államok felé. *A harcban álló nagyhatalmakkal ugyanolyan kapcsolatok kötnek össze, mint a múltban és ugyanilyen érzelmekkel viseltetünk irántuk.* A háború kitörésekor úgy a szeptember 4-iki minisztertanács, mint a királyi tanácsosok Ófelsége, a király elnöklele alatt szeptember 6-án megtartott tanácskozása kinyilvánította, hogy *Románia megőrzi eddigi békés magatartását és folytatja a légkör megjavítására irányuló törekvéseit szomszédjaival, követve a benemarátkozás és a semlegesség szabályait, amennyiben a viszály nem érinti érdekeinket, függetlenségünket és területi épségünket s ugyanakkor tiszteletben tartjuk fennálló kötelelességeinket és kapcsolatainkat.*

földön, amely a mi birtokunk, amelyhez századok kötöttek, jó egyetértésben azokkal a szomszédnépekkel, amelyek ugyancsak békében munkálják sorsukat. *Keleti szomszédunkat illetően meg vagyunk győződve, hogy népeink hivatása bárhol is találkozik, a Dnyeszternél, vagy a Fekete-tengernél, nem áll egymással szemben ellenségesen és hiszünk abban, hogy a szovjet köztársaság által hangoztatott békepolitika és a román állam által követelt függetlenségi politika között megegyezés van.*

Egy mást megértő összetartás a Balkánon. Bizalom az olasz befolyás iránt

— Ugyanezekkel a gondolatokkal — mondta a külügyminiszter — követtük azokat a tárgyalásokat, amelyek nemrégiben Szovjet-Oroszország és Törökország között folytak. Örömmünkre szolgál, hogy Szovjet-Oroszország és Törökország jó kapcsolatai nem szenvedtek a tárgyalások időleges megszakadása következtében. Számot adhatunk magunknak arról, hogy milyen szorosan kapcsolódnak függetlenségi politikánk békés szándékai a Balkán-szövetségbe tömörült államok politikájához.

— *Rokonszenvvel kövéljük a jugoszláv államnak szomszédjaival való kapcsolatai megjavítására irányuló törekvéseit, amelyek közben megőrzi élénk kapcsolatait velünk és a balkáni barátaival.* Törökország mindig lojális eljárásában a vele szomszédos országok és tengerek biztonsága iránti gondok és a háborúnak ezekre a területekre való kiterjedésének megakadályozására irányuló akaratot látunk.

— *Görögország a háború veszedelmével szemben hangoztatta Olaszországgal való barátságát. Az a tény, hogy Olaszország ugyanezen az úton hangoztatta a balkáni béke iránti természetes érdekét, a legélénkebb visszhangra talált úgy nálunk, mint a többi baráti fővárosokban.* Olaszországnak az a történelmi küldetése, hogy ezekben a nehéz napokban a háború pusztításaitól mentesen őrizze meg az európai rend eszméjét, nagy és áldásos befolyással Keleten is.

Baráti együttműködés óhajítása Bulgáriával. Részben kielégítő eredmények a Magyarországgal való kapcsolat javulásában. Válasz Csáky magyar külügyminiszter legutóbbi beszédére

— *Megegyezéssel vesszük tudomásul azt a nyilatkozatot, amelyben Bulgária tudtul adta szomszédainak a békére és semlegességre irányuló akaratát. Meg vagyunk győződve, hogy a túl sokáig tartó félreértések után Bulgária a szomszédjaival való megértés politikájában meg-*

találhatja megerősödésének és fejlődésének lehetőségeit. Ami minket illet, sohasem titkoltuk, hogy baráti együttműködést óhajtunk.

— *Hasonlóképpen mindig arra törekedtünk, hogy megértő és világos politikával egyen- gessük a Magyarországgal való kapcsolatainkat.*

Turner-Putnok:

Engedjétek hozzám!

Szemléltető és magyarázó rajzok a római katolikus hittan tanításához. Egyszerű, kifejező rajzaival szinte nélkülözhetetlen segédkönyv a biblia tanításához.

Ara 105 lei és portó.

kat. Három hónappal ezelőtt a szomszéd állam közöttünk velünk aggodalmait azokkal a természetes védelmi intézkedésekkel kapcsolatban, amelyeket az általános zárzavar mai idejében a határokon tettünk. Megnemlámadási szerződésre vonatkozó határozott ajánlattal válaszoltunk. Olyan ajánlattal, amely kifejezi a dunavölgyi béke szolgálatára irányuló akaratunkat.

— Noha nem olyan választ kaptunk, amelyet óhajtottunk, tovább folytattuk annak megvizsgálását, hogy a bledi értekezleten megállapított elvek alapján megegyezésre jussunk. Az ezen az uton elért eredmények részben kielégítőek voltak. Egyes megegyezéseket kötöttünk a határforgalom szabályozására. Jugoszlávia együttműködésével sikerült a határon egymással szembenálló védelmi csapatok számát is csökkenteni. Jelen a jó akarat más bizonyítékai között a magyar kormány az a gesztusát is, hogy a budapesti parlament elé terjesztette ratifikálásra a Gojdu-alapra vonatkozó megegyezést. Annál jogosultabb tehát megdöbbenésünk a magyar külügyminiszter egy újabb beszéde fölött. Vannak bizonyos szavak, amelyek nem gyakorolnak hatást a józan észre és a mértékártás érzésével rendelkező latin temperamentumra akár meglepnek minket, akár megvidámtanak, de sohasem rémítenek meg.

— A külügyminiszter ezután Csáky magyar külügyminiszternek a két állam közötti légkör „fertőtlenítésére” vonatkozó kijelentéseit tette szóvá.

— Ami engem illet, — folytatta — ez alkalomból is óvakodni fogok a könnyű, de haszontalan polemától, abban a meggyőződésben, hogy két nép között, amelyek ugyanabban a térben nőnek egymás mellett és hasonló kérdéssel állanak szemben, a természetes közeledést nem szabad megzavarni olyan szavakkal, amelyek igaznak, sem olyan tettekkel, amelyek elválasztanak. Arra szorítok, hogy újhól röviden megvilágítsam álláspontunkat a Dunamedence kérdései tekintetében.

— Mi nem hiszük, hogy a trianoni szerződés igazságtalan és szörnyűség. Ez a szerződés egy kisebbségekből álló államot és egy önmagában is kisebbségi, de uralkodó nemzetet nemzeti államokkal, — közöttük Magyarországgal — helyettesített, melyek bizonyos kisebbségeket tartottak meg, amint nem lehetett másképp. Természetes és egészséges cselekedet volt, igazságszót történt. Azok az államok, amelyek így a nemzeti egyesülés útján megnagyobbodtak, ma éltelettel teljesek, erős egységük a rend és béke küldetését teljesítik.

Megelégedés a jugoszláv-magyar közeledésen. — A nemkisebbségek, mint összekötő kapcsok

— Megelégedéssel vettük tudomásul, hogy Magyarország ezt az igazságot elismerte az irántunk baráti Jugoszlávia irányában. Holnap — ki tudja — el fogja ismerni irányunkban is. Bárholgyan is változhatna ez, a természetes rend nem változhat meg. Igaz, hogy a trianoni szerződés nyomán sebek maradtak, amelyeket meg kell és meg is lehet gyógyítani. Nem tehető ez azonban elévültformulák feltámasztásával, nem lehet a nemzeti elv és a nemzeti államok szétrombolásával, hanem azon államok közötti baráti együttműködéssel, amelyek közös célja nemzeti létük és függetlenségük megerősítése. Egy ilyen együttműködésben, amelyet óhajtunk és amely jóakaratot kíván, a kisebbségeknek, ahelyett, hogy akadályt, vagy háborus okot képeznének, az összekötő kapcsolatok kell lenniük.

A kisebbségeknek béke szerepet kell betölteniük és ha kívülről nem akadályozzák és nem izgatják, be fogják tölteni ezt a szerepet, megerősítve azt az államot, amelyhez tartoznak és egyúttal a népek közötti kapcsolatokat is. Ezt az értelmet adjuk mi a kisebbségi problémának és ilyen módon keressük ennek a problémának megoldását. A kisebbségek legtöbbször az országunk földjéhez kapcsolódnak, amely az ő földjük is abban a mér-

tékben, ahogy nem volt soha azelőtt és ahogyan még most sem az, sok helyen körülöttünk. Földmiveseink bármely nyelvűek, vagy hitűek is, a román földművesekkel együtt bírják az országot, amely megértő jóakarattal részesítette őket a föld igazságos szétosztásával. Eppen ezért figyelemmel vizsgálva meg azokat a kulturális, szociális, gazdasági és politikai kéréseiket, amelyeket tudomásunkra hoztak, arra törekszünk, hogy államszervezetünk kereteiben a törvények és az emberiség alapján megerősítsük a kisebbségek

nyelvi, vallási és kulturális jogait. Az, aki tudja, hogy milyen mértékben nyertük meg a kisebbségek bizalmát, az nem kételkedik az ilyen politika sikerében.

— Azért, hogy elhárítsunk más olyan kétségeket, amelyek nem mind abból származnak, hogy a kisebbségi kérdést minél gyorsabban megoldottnak lássák, fontosnak tartottuk, hogy még jobban megvilágítsuk azt a törekvésünket, amelyet éppen olyan természetesnek és hasznosnak látunk, mint azt a történelmi rendet, amelyre támaszkodunk.

Szorosabb kapcsolatokra való készség a semlegességi politikában. A hadsereg őrtállása. Bizalom egy közeli béke lehetőségeiben

Eppen úgy, amint el vagyunk határozva arra, hogy nyugodtan és szilárdan hangoztatjuk jogainkat, hasonlóképpen készen állunk arra is, hogy bármikor szorosabb kapcsolatot létesítsünk mindazokkal, akik jó egyetértésben óhajtanak örködni a semlegességi politikával kapcsolatos érdekek és kötelezettségek fölött. A semlegesség mérsékletet és tartózkodást jelent, de nem jelent hanyagságot, nem jelenti az ügyünk igazságába vetett hitéről való lemondást, amit hirdettünk a vihar napjaiban épp úgy, ahogyan hirdetni fogjuk holnap a béke idejében. Nem jelent lemondást nemzeti küldetésünkről, amelyet be kell teljesítenünk. Ime, ezért kell készen tartani védekező, figyelő erőinket és erkölcsi ellenállásunkat és ezért kell hadseregünktől hónapok óta az állandó felkészültséget és a fáradhatatlan örökösét megkívánunk. A határokon való jelenléte teszi lehetővé, hogy gond nélkül folytassuk békepolitikánkat. Jóakarattalunk erőnk tudatán alapul.

A külügyminiszter ezután méltatta a határon őrséget álló katonák teljesítményét és azok munkáját is, akik otthon dolgoznak.

— A semlegesség — folytatta — még más erőfeszítéseket is kíván és ezek elől nem állhatunk félre. Nem veszünk részt a harcban, de szigorúvá fájlatjuk a háború által okozott veszteségeket és szenvedéseket, hiszen annál nehezebb lesz a közös civilizáció romjain való újjáépítés, a rendezett és kibékült új világ felépítése, minél jobban pusztulnak azok az európai értékek és erők, amelyekhez annyi érzélem kapcsol bennünket és amelyeknek annyival tartozunk. Az a hit el bennünk, hogy még most is lehetséges olyan jól

megalapozott rend, amelyben a nagy és kis népek kielégíthetik életszükségleteiket és szabadon fejlődhetnek nemzeti határaik között. Bizunk egy közeli béke áldásainak lehetőségében is. Ófelsége II. Károly király népe érzelmeinek és hitének legilletékesebb tolmácsa férfias erővel és melegséggel támogatta a holland és belga uralkodók békelépését. Nem esetleges gesztus ez, hanem állandó magatartása Romániának, Románia uralkodójának. Az a békepolitika, amelyet most vázolni igyekeztem, nem egy miniszter, vagy egy kormány műve. Az összes kormányok ezt a politikát követték, úgy Armand Calinescu, mint Constantin Argotianu és Tatarescu miniszterelnök vezetése alatt. Ez a politika elsősorban attól kapja sugalmazását, aki magas irányításával megadta a nemzeti politika teljes értelmét, Ófelségétől a királytól aki felé ezért egész hálánk irányul. Az idők folyamán megtanultuk, hogy bátrak és megfontoltak legyünk. Nemzeti egyesülésünk történetében hosszú szenvedések vannak és ezeket nem felejtsük el. Egységesekek maradjunk. Minden gőg távol áll azonban természetünktől.

— Azoknak az új időknek utján, amelyeket előre érzünk és amelyeket az európai eszme rég-várt sikere érdekében levőnek óhajtunk, nem fogunk szavakat hangoztatni, vagy elavult szenvedélyeket gátul emelni. Tudni fogjuk, hogy hasznára legyünk a népek közötti megértésnek. Ez a nemzeti öntudat nyugodt politikája, amely a harcok és szenvedések múltjából a tegnap drága tetteinek emlékein át a mai napok nehéz megpróbáltatásain át vezet a jövő felé, amelyre nyugodtan, férfiasan és teljes bizalommal várunk.

A Dinosaur

Irtá: Török István

Egy külön teremben állt a hatalmas Dinosaur hossznagyú, barnult csontváza. Ez volt a legnagyobb terem az egész nagy múzeumban. MASHOVÁ nem fért sehogysem el. Így ő volt az egész múzeum középpontja és őt bámulta a kíváncsi nép. Főleg a gyerekek.

Először nem értette az egészet. Mikor ott meszte Afrikában kiásták a földből, mintha mely álmából esüdtött volna. Minden csontját szétezedték s most itt áll. Csak nem tud megmozdulni. Ugy összedrótózták-foltozták ezek a szemüveges emberek. Eleinte szokatlan volt a helyzet. Különösen, hogy lábait úgy kifacsarták. De azt is megszokta valahogy. Az embereket is megszokta. Aztán örült is neki, hogy úgy a figyelem középpontjában van.

Megismerte, hogy mikor van ünnep, mert akkor többen és zajosabbak voltak az emberek. Így mindig volt mivel elszórakozni s nem gondolt a múlttal. A tiszteletteljes figyelem azonban mindenki részéről kijárt számára. Ugy, hogy ezt természetesen is találta már.

— Most vasárnap van — gondolta — és figyelte, amint az ablakon becsúszó napsugarak végigkúsznak a vállán. Aztán elnézte az embereket és a szajgató gyerekeket. Nézésében volt valami megvetésféle.

Előtte vörösbárony divány állt. Felette tükrök. Ezen szoktak megpihenni az emberek és rajta esdálkogni.

Most két ember ült ott. Egy fiú és egy lány. A nagy Dinosaurra rá sem hederítettek. Csak hol egymásra néztek, hol meg sottogtak.

Nézte őket egy darabig. De azok csak tovább is figyelmenlekedtek maradtak vele szemben. Egészen feldühösödött. Ha most úgy rájuk rohanna! — Hm. — De nem tud meg sem mozdulni. S ez dühét még jobban fokozta. Mégis csak lecsillapodott idővel. — Tényleg, mennyivel jobb volt régen. —

Erre ő eddig nem is gondolt. — Hm. — Valóban.

Lassan föléledt benne a múlt. A végtelen víz. — Akor még nem süttött ilyen tisztán a nap. A hatalmas sziklák, messze a ködöslombú páfrányok fölött. Szép napok voltak. — Igen. — Csak ne lett volna mindig éhes. Nem tudott sohasem eleget enni. Pedig buja, vastag levelű hatalmas páfrányfák borították a földet, amerre járt.

Önbizalma hogy megnőtt akkor, midőn azt a két sárkányt agyontaposta. — Jól emlékszik az egészre. — Amint laasan baktatott a buja, nedves növényzetet letiporva, látta, amint két sárkány fenemód eszik egymást. Körülöttük minden letarolva és döngött a föld. Kisebb állatok nagy zajjal menekültek a közelségből. Először csak nézte őket, amint ráncigálják egymást előre és hátra és a vér hogy folyt. — Valami düh szállta meg. Még most sem tudja, hogyan. Csak egymásra rájuk rohant és tapodott. Érezte, amint a sok hús — puha és kemény — ropog és málik lábait alatt szét. És a vonaglás megszűnik. Hamar elfáradt. Lihegett és továbbvászorgott. A kettőben akkor már semmi élet sem volt. A vörösen izzó nap lefelé hajolt a messzi kopár sziklák irányában. Hideg pára csapódott le a fák lombjaira. Jól aludt. — Másnap már erővel izzott a nap, mikor megmozdult. Szétnézett. Látván a pusztítást, eszébe ötlött a tegnap. Elindult a nagy víz felé. Logy igyon. Amint megmozdult, az állatok egész raja iszkolt el a szét-taposott hullókról. Soha rem látott nagyfokú és szörös állatok. Kicsik és nagyobbak. De elosontak az ágak szétterpeszkedő lombjai alatt. Nagy testét odavonszolta a vízhez és szűrölte a húst. Nem zavarta, hogy két viziszörny mellette viaskodott a hullámokban és mélyen fölkaavarta a vizet. A keletkezett hullámok kellemesen püfölték oldalát. Nem törődött a küzdőkkel csöppet sem. Valami nagy önbizalom rohanta meg. Szeretett volna ölni és zúzni. Két páfrányfát tekert ki és élvezettel rágta.

Arra lett figyelmes, hogy két Hesperornis mint játszik a vízben. Hol lebuksza, hol összekaszkodva. — Hm. — Gondolta. — Két egyforma lény. Vajjon van másik is olyan, mint ő? — Hogy

A külföld közvéleménye az új román kormányról

Bucurestiből jelentik hivatalosan: Miután a közvélemény jól tudja, hogy Tatarescu kormánya tökéletesen beleilleszkedik a király böles előrelátása folytán létesült Nemzeti Ujjászületési Arcvonal irányvonalába, az ország közvéleménye nagy elégtétel érzésével fogadta az állam új vezetőinek magas méltóságukba való beiktatását.

A miniszterelnök nyilatkozatából és magának az új kormányról az összetételéből is kitűnik, hogy az új kormány tevékenysége az ország belső megerősítésének és a nemzeti méltóság kifelé való biztosításának jegyében indul meg.

A külföldi hírszolgálati irodák részletes tudósításokat közölnek a nagy világlapok cikkeiről és arról a kedvező benyomásról, amelyet az új kormány a határokon túli közvéleményben kellett. Örvedetes jelei ezek annak a megértésnek, amellyel a külföldi közvélemény a román népként ama magatartása iránt viseltetik, mely a nemzetközi politika vonatkozásában az új kormány összetételében is kifejezésre jut.

Ezt a magatartást, mint ismeretes, szigorú semlegesség jellemzi a hadviselőkkel szemben a nemzet méltóságának és különleges érdekeinek figyelembevételével. Azért a külföldi közvélemény ez alkalommal is meglepődéssel fűz megjegyzéseket a román nép magatartásához, amely továbbra is ugyanaz marad, mint eddig volt az utóbbi idők nemzetközi eseményeinek kezdete óta.

Ime például egy rövid szemelvény az Ankarában megjelenő „Cumhuriyet” című lap francia kiadásából: „Románia új miniszterelnökét, aki értékes szolgálatakat tett már hazájának és aki eddig is több jelentős méltóságot töltött be, a politikai világban mint tökéletes államférfit ismerik. Románia az utolsó esztendőekben földrajzi helyzete és természeti kisései miatt nehéz és komoly órákat él át. Ezeknek a nehézségeknek az elhárítása nem volt könnyű dolog. Románia mindig hálas lesz érett politikájának eredményeire. II. Károly királynak. És a továbbiakban: „Az a körülmény, hogy Gafencu külügyminiszter benn maradt az új kormányban, kezesség arra, hogy Románia külpolitikája a bekövetkezett változások ellenére is a régi marad.”

eddig erre nem is gondolt!

Megmozdult és élelem után ment. Amerre járt, letarolt minden fát és növényt.

És eljött a nap, mikor megpillantotta a másikat. Fejét látta meg először, amint a fák vastaglevelű lombja fölé emelkedett. Találkoztak. — Boldog együttes napok következtek. Közösen járták a bujatójú pász völgyeket. — Szép volt.

Párás meleg nap volt, midőn megjelent a harmadik. Valamivel kisebb volt, mint ő. Ezt az első pillantásra megállapította. Párjához közeledett. Az meg nem mozdult feléje. Valami megmagyarázhatatlan düh fogta el. — Mit akar ez? — Csak érezte, hogy agyon kell taposnia.

Feléje rohant. Az akkor vette csak észre, mikor már egészen mellette volt. Hirtelen menekülésre kényszerítette hatalmas testét. Ő utána. — Nem tudja, mennyi ideig rohantak. De gyorsan haladt. Utjukban minden összetapasva tört össze. Párja messze elmaradva hallagott utána.

A másik a nagy párolgó víz felé vette útját. Majd meglassúdott. Ez örömmel töltötte el. Most — gondolta. Egészen közel ért hozzá. Az megállt és nem menekült. Panaszosan rángatózott és tekergette nyakát. Mért nem menekül, vajjon? — világot agyába. De hamar megtudta. Kétségbeesve vette észre, hogy lábai alatt süllyed a föld és előrebukik. Iszonyodva igyekezett hátrálni, de nem tudott. Végtelen, mély iszapos területre jutott. Minél inkább vergődött, annál jobban süllyedt. A vész elvette az esztét és kapálódzott, míg bírta mozgatni esetlen tagjait. Ellensége tovább jutott a méregzöld növényzettel benőtt kocsiszáron. Mert könnyebb volt, mint ő. — Megnyugodott. Érezte, hogy nincs menekülés. Utolsó erőfeszítéseket tette, de nem bírta soká. — Érezte, amint lassan süllyed, amint a láb szíjva magába. Nincs menekvés. Hátra nézett. Párját nem látta. Valahol elmaradt. Megnyuvás szállta meg, hogy látta ellensége pusztulását, vergődését. Itt kell pusztulnia. Ez nem bántotta már. Maga sem tudta miért.

Lassan eljött az este a mezozoikum fiatalkorát élő földre. A lenyugvásában csodás tányérrá nőtt nap fényében az egész vidék buján párolgott. Egy

Ülést tartott a francia államtanács

Daladier ismertette a parlamentben elmondandó beszámoló beszédét. — Milyen Franciaország helyzete a háboru harmadik hónapjában

Norvégia is tiltakozott a németekkel való kiviteli kereskedelem megakadályozása miatt

Párizsból jelentik: A francia kormány tagjai szerdán délután államtanácsot vettek részt az Elysée-palotában. Daladier ismertette azt a beszédet, amelyet csütörtök délelőtt mond el a képviselőházban és amelyben beszámol az ország helyzetéről a háboru harmadik hónapjában. Ismertette Daladier azt a törvényjavaslatot is, amelyet a nemzet szempontjából veszélyes egyének letartóztatásával kapcsolatban a ház elé terjeszt.

Oslóból jelentik: Norvégia londoni és párizsi követe az angol és francia kormányoknak tiltakozó jegyzéket nyújtott át. A jegyzék szerint a norvég kormány nem ismerheti el, hogy az angol és francia kormány intézkedései jogosak ama német áruk ellen, amelyek semleges hajók fedélzetén vannak. A norvég kormány fenntartja magának a jogot, hogy kártérítést követeljen azokért az esetleges károkért, amelyek az intézkedés következtében a norvég kereskedelemre és hajózáásra hárulnak. A norvég kormány fölészítja a két állam kormányát, hogy ezt a kérdést a nemzetközi jogra vonatkozóan ismét vizsgálja meg mielőtt az intézkedések hatályba lépnének.

Japán ellenintézkedéseket jelent be a szigorított ostromzár miatt.

Tokióból jelentik: Félhivatalosan közlik, hogy a japán kormány Párizsban és Londonban ellenintézkedéseket jelent be, ha Anglia és Franciaország elutasítja a szigorított ostromzár miatti tiltakozását. A japán ellenintézkedések abból a szem-

pontból indulnak ki, hogy az angol-francia ostromzár Japán kiviteli kereskedelmét korlátozza. Tehát viszonzásul Japán is el fogja zárni az angol-francia kivittelt a kínai partoktól.

Német repülőgép esete az északangliai partokon.

Londonból jelentik: (Reuter.) Northumberland környékén az Északi-tenger partján szerdán lelőttek egy német repülőgépet. Ez a tizenötödik német repülőgép, amely angol terület felett elpusztult. A most lelőtt gépet a tengerbe látták le hullani, de roncsait még nem találták meg.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Szerdán az angliai Northumberland grófság felett egy rendkívül magasán szálló német felderítő repülőgépet meglepett egy angol vadászrepülőgép. Harc fejlődött, melynek során a német gépet több találat érte, de ez nem akadályozta cselekvőképességét. Az angol vadászrepülőgép ötven méternyire közelítette meg a német repülőgépet, de támadását a német repülőgép pusztatással elhárította. A német gép legénysége látta, hogy az angol repülőgép hirtelen oldalra fordult és lebukott a felhők közé. A német gép ezután anélkül, hogy újabb támadás érte volna, baj nélkül visszatért kiindulási helyére. Feladatát sikerült végrehajtania.

A Lakehurst fölötti röppentyűs repülőgép rejtélye tisztázódott.

Washingtonból jelentik: Megirtuk, hogy az Egyesült Államokban levő Lakehurst légikikötője felett „ismeretlen” repülőgép szállott el és röppentyűket dobott le, amelyek erdőtüzet okoztak. Mint utóbb kiderült, a repülőgép az Egyesült Államok légirajához tartozott és gyakorlatokat végzett.

A Magyar Népközösség tagozati elnöke Nagyvárad polgármesterénél

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István képviselő, a Magyar Népközösség tagozati elnöke csütörtökön fölkereste Chirila Augustin polgármestert. A népközösségi elnök elsősorban a közigazgatási választások ügyében érdeklődött. Chirila polgármester kijelentette, hogy a választások és a választási névjegyzékek összeállításának ügyében a város vezetősége már megtette a szükséges intézkedéseket. Az üzemi tisztviselők inkadrálása ügyében a polgármester megnyugtató választ adott dr. Soós Istvánnak. A legutóbbi árvíz károsultjainak s elsősorban a Katona-telep és a Bernát-telep szegénysorsú lakosainak helyzetét is szóváltotta a Magyar Népközösség elnöke és a segélyezés kérdését részletesen megbeszélte Chirila polgármesterrel. Végül több egyéni kisebb-szerű panaszt és sérelmet terjesztett dr. Soós István a polgármester elé — s ígéretet kapott valamennyi sérelem orvoslására.

Itt írjuk meg, hogy a Magyar Népközösség Központi Irodája a községi választások ügyében részletes hírdetményt fog kibocsájtani.

Mikulásra

Ritűnő ízű frissen gyártott dobozos bonbonok, csokoládé figurák kaphatók.

BOMBIR

Nagyvárad, Aurel Lazar utca 4.

Perodaktylus — szárnyas sárkány — esetlenül lebegett el fölötté, mint egy sötét, félelmetes kísértet. És olyan néma volt minden. Csak a nagyvíz zúgása vert fel halkán ide. Aztán, midőn a nap fogyó korongja végleg eltűnt a távoli sziklák égbenyúló vonalata mögött, eljött a trópusi csillaglan éj. A félelemtől kifáradva és elesigázva ernyedt a Dinosaurius, a Mezozoikum csodás szörnye, végtelen álomba.

Csak akkor ébredt fel, mikor kiásták. A csodás bujaságú fák eltűntek s az ég kitisztult. A nap sárgábban ragyogott.

— Szép volt — állapította meg visszazökkenve a múzeum világos termébe.

Az élet most is ugyanaz. Most is küzdenek az állatok a párjukért és meghalnak — gondolta belső érzéssel. — És nekem jó dolgom van. Hm. Azt a nagy éhséget nem érzem, amit ott mindig hajtott, hogy hatalmas bendómet foglalkoztassam. Nagy tisztelet az osztályrészem. Nyugodtan elmélkedhetem a múlton.

Lassan fogyatkoztak bámulói. Közeledett a múzeum zárórája. Tudta ezt ő jobban, mint mások sokan. Az öreg teremőr, a Tóni bácsi, a barátja, csendesen bóbiskolt. Csak a fiú meg a leány nem akartak sehogysem elmenni.

Mégha őt nézték volna! De nem. A leány hirtelen szénézett és nem látott senkit.

— Csokoljon meg, Pista!

— Meglát — szolt a fiú nevetve.

— Ki már? — kérte a leány csodálkozva.

— Hát az öreg Dinosaurius — nevetett a tréfán a fiú.

— Ő már öreg fiú. Ismeri az ilyesmit. Mit, öregem? — kérdezte mosolyogva a leány a csontvázról.

Az nem szolt semmit. Belülről pedig jólesően mosolygott. A világ mindig ugyanaz — gondolta. — Ezek az emberek csak újak. De csak míg meg nem ismerkedik velük az ember — akarom mondani — egy magamfajta Dinosaurius. És elnéző szeretettel nézte a két fiatal, az okosabb fensőbb-ségével.

Evente tizenkét új könyvet vásárolnak Franciaország lakói

Húszezer frankot fizetett egy francia folyóirat egy magyar író munkájáért. — Párizsi képek

Párizsból írják:

— Az ön vére a harmadik csoportba tartozik és kitünően használható. Hálásan köszönjük, hogy rendelkezésre állott, — mondja szívvelyes mosollyal a Szent Antal kórház sebész-főorvosa.

Előzőleg órákig álldogáltunk Párizs csatákos novemberi szelében, amelyet Verlaine oly szívszorítóan énekelt meg, a kórház előtt. Mintegy négyszázán vagy ötszázán tódultunk össze, hogy megköthessük a rejtélyes vérszövetségünket azoknak, akik a fronton vívódnak.

— Semmi fájdalmat nem fognak érezni és semmi kockázata sincs a dolognak, Mesdames — mondotta időnként a beavatottak fölényével a portás.

Ez a megnyugtató azonban hálátlan fülekre talált, mert senki sem aggódott azt illetőleg, hogy az a néhány deciliter vér, amit felajánl a honoltárára, kellemetlenséget okozhatna. Ellenben mind türelmetlenebb kifakadások hallatszottak el a hosszas várakozás miatt.

Az ágyú szava és az egyház szava

Párizsban, amely mindig a legszenvedélyesebb és legakadémikusabb nyelvészet városa volt, izgalmas csatározások játszódtak le az ágyút jelentő „canon” főnév etimológiája körül. Sokan, a kishitű kétérdők csoportjából, közös őseredethe próbálják visszavezetni az ágyút jelentő „canon”-t a másik, kánont jelentő „canon”-nal. Ebből aztán, alpiri szellemeskedéssel, gondolatjátékokat formálnak az ágyú szavának meg az egyház szavának a rokonhangzásáról.

A premissza azonban, amelyre szellemeskedésüket építik, hamis. Az első „canon” ősszava ugyanis az olasz canna, ami ösvét jelent és a renaissance Itáliájának fejlett fegyveriparában az ágyú megjelölésére szolgált. A másik „canon” ezzel szemben a latin canones szót valthatta őseiül és a magyaros kánonnak, az egyházi törvények foglalatának felel meg. Ez a „canon” mindig valaminek a megmérésére, szabályozására, megítélésére vonatkozott és a professzorok már azokban az ódon korszakokban is, amikor még az ágyúnak híre-hamva sem volt, ezt irták a legrosszabb diákok bizonyítványára: „Sub omni canone”.

Az egyik kánon, a szelid és emberi, tehát akkor is hallatta már szavát, amikor a másik, a véres és barbár, nem is létezett még. S hihetőleg halani fogja a szavát akkor is, amikor a másik nem is létezik már. Illetőleg a második akkor nem fog létezni, ha majd az elsőnek a hangja hallatszik igazán.

A szakáll halála.

A francia katonák, ami az elmúlt világháborút illeti, szívesen vizelek dús és férfias szakállzatot.

A szakáll az antik Rómában, amíg a különködő Scipio Africanus meg nem honosította a borotválkozást, a tekintély megnyilvánulása volt. Éppen így Párizsban is. Ezért a fodrászok céhe mindig a legerőteljesebbek közé tartozott s fénykorában kormányokat buktatott meg, illetve segített hatalomra, tetszése szerint. A királpártiak, tehát a társadalmilag legelőkelőbb réteg, máig is ragaszkodik a szakállhoz. Ezt részint hagyományokból, részint kegyelemből cselekszi.

A deva-telepi új „Szent Antal” templom javára, a templomépítő-bizottság megbízásából Szabó Dömjén dévai ferences atya egy imakönyvet adott ki. — Az imakönyv

„ÉGI LÁNG”

Jármával jelent meg. 629 oldal. Ara: 150 lei. Mivel ezen imakönyv tiszta jóvedelme az említett templom javát szolgálja, Istennek dicsőségét hirdeti és páduai Szent Antal tiszteletének állít emléket az, ki minél hamarabb beszerzi. — Kapható lapunk kiadóhivatalánál is.

— Én szívesen adok akár minden héten is két-három deci vért a katonáknak, de az ég szerelmére, odaég a rostélyosom! — kiáltották az asszonyok.

— Ha önök, Mesdames, fellázadnak egy rövid ácsorgás miatt, akkor mit szóljanak azok, akik hónapokig silbakolnak a lövészárkokban, míg előlük fellábukat, hogy azután a hölgyek vérével mentsék meg az életüket? — vágott vissza az ajtónálló. Erre általános és szégyenkező csend uralkodott el a Szent Antal kórház előtt, csak a novemberi szél sodorta szíszegve tova az őszi faleveleket.

Amíg az áldozatok a lombikokhoz kerülnek, mély és meleg barátságok születnek meg. Az anyák meg feleségek, menyasszonyok meg hugok, akik kinn tudják embereiket a messzi árkokban, tele szívvel jönnek ide, a legtermészetesebb kötelességérzettel, hiszen az a néhány cepp vér, amelyet a minusz fok alá hűtve a harcra küldenek, talán éppen a fiuk, vagy férjük életét menti meg.

A férfiúi dísznek e honyolult szörzeti lehetőségei ma már a mult emlékei közé tartoznak. A gázmaszka, amely csak csupasz bőrre simul kifogástalanul, száműzte a szakállviselést. A címeket javarészt már régebben eltörölte a francia köztársaság. Helyettük a rótt kecskeszakállak, pikáns III. Napoleonék, félelmetes körszakállak, japán kertekre emlékeztető bóbítás, bozontos, pamacsos szőrfantáziák jelölték a polgárok szociális állását. Mindez a multé már. A szakáll etikettjét elsodorta a gáz. Ez volt az első európai hierarchia, amely a nagy tragédiában összeomlott.

Vér és arany.

A sorozóbizottság előtt remekbe szabott, csupaizom és csupa egészség emberkolosszus áll meg. Nincs itt semmi hiba, csak az arcki-fejezése bamba küssé és a nyomott homlok nem ígér sok jót.

— S szokott ön olvasni is? — kérdezi a katonarvos.

— Hogyne, kérem! Regényeket...

— Akkor alkalmas!

A nemzeti gárdák parancsnoka az üzérkedők ellen a hatóságokkal való együttműködésre hívta fel az ország lakosságát

Bucurestiből jelentik: Gheorghescu, az üzérkedés elleni küzdelem főbiztos, a nemzeti gárdák parancsnoka, kedden este rádióbeszédet mondott és felhívta az ország lakosságát, hogy működjenek együtt a hatóságokkal az üzérkedők elleni küzdelemben. A kormány a tisztességes kereskedelmet fejleszti és mindenkinek kötelessége annak támogatása, de az üzérkedők elleneségei az ország és a közrendnek. Az üzérkedés megfékezéséről szóló törvény erélyes intézkedéseket tartalmaz és megbünteti a túl nagy árat fizető fogyasztókat is. Minden állampolgár kötelessége, hogy a törvény megszegésének tényeit a hatóságok tudomására hozza. A nemzeti gárda utasítást kapott, hogy működjenek együtt a hatóságokkal a törvény végrehajtásában. A gárda vezetősége megvizsgál minden panaszt és gondoskodik arról, hogy a bűnösök megkapják büntetésüket. Öfensége, a király szüntelenül órkodik az ország érdekei fölött és mindenkinek kötelessége, hogy a törvények végrehajtásával ebben a nagy munkájában támogassa.

Fontos értekezlet lesz csütörtök délután Szamos tartomány széktartóságán.

Kolozsvárról jelentik: Csütörtökön délután a Szamos-tartomány széktartóságán Hodor Vic-

Ez a jelenet mindenütt másutt, a francia határokon túl valószínűtlen, talán meg sem eshetné. Mi köze egy katonai felülvizsgálatnak a sorálló honfitárs irodalmi érdeklődéséhez? Párizsban azonban, ahol a könyv és az olvasás éppen olyan kötelező tartozéka a polgárnak, mint a puskakakás elrántó mutatóúji, vagy a kifogástalan tüdőlebeny, ez az intellektuális mércézés természetesen. A mult évben tizenhatezer új regény, illetve életrajz, színdarab és verseskönyv jelent meg Franciaországban. Ez a rengeteg mű 315 millió példányban hagyta el a sajtót. Tehát a köztársaság minden lakója (nem számítva a hat éven aluliakat), évenként és átlag tizenkét új könyvet vásárol. Ez az átlagszám képet nyújthat minden átfogó, mértéktelen és olthatatlan kulturszomjóról.

A háborús könyvpiac még dúsabb, mint a békebeli. A háború első két hónapjában 3700 új könyvet dobtak piacra. Ebből a roskadozó terméskől a legjelentősebb siker magyar névhez kapcsolódik. Németh Andor monumentális „Metternich”-je, amelyet (kiadás előtt) folytatásokban közzét a Marianne. Ez a történelmi regény Párizsban drámai akkorddal indult útjára. A könyvet Jean Paul Deschanel, a köztársaság néhai elnökének a fia alkalmazta francia viszonyokra. Az utolsó oldalakat már a harcútról küldötte. Ezekkel az utolsó oldalakkal egyszerre érkezett Párizsba egy gyászjelentés is: Deschanel hadnagy halálának híre.

Ő volt az első francia tiszt, aki francia oldalon életével adózott a tragédiáért. Egyik kezében a kard, a másikban a még friss kézirát. Fegyver és könyv. Megrázóbb szimbólitással el sem pusztulhatott volna ez a francia katona.

Húszezer frankot kapott regényéért Németh Andor a Marianne-tól. A legnagyobb honorárium, amit eddig folytatásos közlésért fizettek.

De mi ez a húszezer frank? A szellem gyönyege árucikk. A milliókat nem a tehetség, hanem a furfang és az ötletesség gyümölcsozi. Az az úr például, aki piacra dobta a „véstüdő”, amely állítólag gázámadás esetén lélekzik a valódi tüdő helyett s az, aki feltalálta a foszforeztkáló gázmaszkartartót, amely elejét veszi annak, hogy az elsötétített utcákon a polgárok összeütdjének egymással s az a harmadik, aki kenőcsével hirdeti ellensúlyozhatónak a hyperit bőronsólo hatását és a többi kis agyafurta, élelmeskedők, ügyes kazárók aranyhegyeket gyűjtenek egybe. A temető földje is föld, sőt kövérebb és bujább, mint minden más humusz.

A sírokon még a leghitványabb dugványból is csodálatos mangófa sarjad. (m)

SCHUTZ ANTAL

DOGMATIKA

A katolikus hitgagságok rendszere. Új, bővített kiadás, két kötetben, Fűzve 900 Lei és portó.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldalon: Egész évre 900, félfévre 450, negyedévre 225, egy hóra 75 le.

agyarországon: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér. Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. Telefont: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

DECEMBER 1. MEGÜNNEPLÉSE. Bucurestből jelenti a rádió hírszolgálat: A nemzetnevelésiügyi minisztérium közleményben értesítette az összes iskolákat, hogy december 1-én, Erdély egységének ünnepén nem tartanak előadást. Minden iskolában ünnepséget tartanak, amelynek keretében méltatják a nap jelentőségét.

MIHÁLY NAGYVAJDA TRÓNÖRÖKÖS MEG-LÁTOGATTA AZ ALLAMI BÉLYEGNYOMDÁT. Bucurestből jelenti: Öfensége Mihály nagyvajda trónörökös osztálytársa és Damascanu ezredes kíséretében meglátogatta az állami bélyeggyárat. A gyárban a trónörökös Constantinescu miniszter, Bunescu mérnök, a Monitorul Oficial igazgatója és mások fogadták. Eugen Demetrescu professzor, aki Öfenségét a közgazdaságtanra tanítja, magyarázatokkal szolgált a bélyeggyár működéséről, a gyártásnál alkalmazott munkamegosztásról és más kérdésekről. Öfensége a legnagyobb figyelemmel tekintette meg a gyárat.

Emléktáblát helyeztek el Gyulafehérváron Vitéz Mihály fejedelem emlékére. Bucurestből jelenti a rádió hírszolgálat: Csütörtökön délelőtt a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal marostartományi tagozata emléktáblát helyezett el Gyulafehérváron, az emléktáblán a következő felírás van: „Vitéz Mihály fejedelem emlékére, aki 1599 november 1-én vonult be a városba és ideiglenesen birtokába vette Erdélyt. Erdély végleges egyesülése 1918 december 1-én történt meg az anyaországgal. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal 1939 december 1-én az emléktábla elhelyezése ünnepélyes küldetéségek között ment végbe a azon résztvevők Moldován, a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal vezértársa, Petre Georgescu, a Nemzeti Garda főparancsnoka, a Marostartomány titkárai, Horia Seculescu vezetésével, valamint a helyi polgári egyházi és katonai hatóságok képviselői.

DECEMBER 18-AN LÉP ÉLETBE A TÉLI MENETREND. Bucurestből jelenti: (Rador.) A vasút vezérigazgatósága elhatározta, hogy a téli menetrendet december 18-án lépteti életbe. Ezen a napon lép életbe egy a személyvonatok, mint a tehervonatok új menetrendje.

A POSTA AZ OLVASHATATLAN CIMZETT ÉS HIÁNYOSAN BÉLYEGZETT LEVELEKRŐL. Bucurestből jelenti: A postai küldemények továbbításánál előadódható késedelmek elkerülése végett a posta vezérigazgatósága felkéri a közönséget, hogy a leveleken a címzésnél olvashatóan írják egy a címzett, mint a küldő nevét. Ugyanakkor a bélyegeket a díjazásnak megfelelően a címzés oldalán és a boríték jobb sarkára kell felragasztani a géppel való lebélyegzés megkönnyítésére. A fővárosba címzett leveleknél feltüntetendő a postai kerület is, ahol a címzett lakik.

Kormánybiztost és két időközi bizottsági tagot neveztek ki a temesvári iparkamarához. Saját tud. Catina Vasile gabonakereskedőt a temesvári kereskedelmi- és iparkamarához kormánybiztosnak neveztek ki. A kereskedelmi- és iparkamara időközi bizottságának eddigi tagjai: Giurcaneanu Eduárd ezredes, bankigazgató, a bizottság elnöke, Besa Cornel gyáros, alelnök, Roxin-Bibeacu József gyógyszerész és Martzy Mihály tanár, a Missio kegytárgy vezetője. Az eddigi tagokhoz még két időközi bizottsági tagot neveztek ki: Prohászka Ede vezérigazgató és Serb Gheorghe mérnök személyében. Az utóbbiakat már be is iktatták tagságukba.

Lefejezett a vonat egy öngyilkos dettai fiatal embert. Temesvár. Saját tud. Detta közelében a hajnali motorosvonat vezetője észrevette, hogy fenn a pályatesten két ember áll, akik a motoros közlekedésére elfutottak. A vonatvezető gyorsan megállította a motort és amikor a emeket megvizsgálták, a vonalon egy fiatal ember lefejezett holttestére bukkantak. Jelentést tettek az esetről a legközelebbi állomáson és a helyszínre azonnal rendőrségi bizottság szállott ki. Megállapították, hogy a halott Tóth János 19 éves dettai esztergályos azonos. A nyomozás további adataiból valószínűnek látszik, hogy a fiatal ember szellemi bántában a vonat elé vetette magát.

JON DRAGUT SAJTÓ- ÉS PROPAGANDA-ÜGYI ALLAMTITKÁRRÁ NEVEZTEK KI Bucurestből jelenti a rádió hírszolgálat: Jon Dragu sajtóigazgatót, aki az utóbbi időben a romániai sajtóügylek közvetlen vezetője volt, ma megjelent királyi dekrétum a sajtó és propagandaügyi minisztérium államtitkárává delegálta. Jon Dragu, aki már évekként ezelőtt is hosszabb időn át a sajtóügylek vezetője volt, az elmúlt esztendőben külföldi sajtómegbízást kapott, amikor is Athénben és Ankarában működött. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal kormányja a múlt évben hívta haza és bizta rá ismét a sajtóügylek vezetését.

Ethasztották a Mihail Eminescu irodalmi estét. Nagyvárad. Saját tud. A román írók által december 3-ra tervezett Mihail Eminescu irodalmi estélyt, közbejött akadályok miatt, későbbi időpontra halasztották.

Megválasztották az új olteniai metropolitát. Bucurestből jelenti a rádió hírszolgálat: Csütörtökön délelőtt tartották meg az új olteniai metropolitát megválasztását, Nicodim patriarcha elnöklésével. Jon Nistor kultuszminiszter bevezető szavai után Nicodim patriarcha rövid beszéd keretében ismertette az új metropolia felállításának előzményeit és méltatta Öfensége II. Károly király kezdeményező szellemét. Megkezdődött a szavazás, amelynek lezajlása után Nipon, az újonnan megválasztott metropolitát megköszönte az iránta megnyilvánuló bizalmat.

Jóváhagyták a szatmári sugáruhi telkek kisajátítását. Saját tud. Jelentették, hogy Szatmár város vezetősége a vasút felé vezető főutcát, a főterrel egy sugáruhi telket összekezdte. Az érdekeltek telektulajdonosokkal a városnak csak részben sikerült megegyezni. Két és fél évvel ezelőtt megnyitották az új utcát, ahol gyönyörű kétemeletes, modern bérpaloták épültek. A sugáruhiból azonban számtalan lett, mert számos telektulajdonos elérhetetlenül magas árat kért. A város erre kisajátítási eljárást indított, amelyben a törvényszék, most pedig a Semmitörvényes bíróság döntött. A kártérítési összeg megállapítása és a pénz letétele helyezésére után Szatmár városa megnyithatja a sugáruhit, amely egészen megváltoztatja majd a belváros képét.

Temesváron is segítyezik a hadbavonultak rászoruló családtagjait. Temesvár. Saját tud. A városban most készültek el a tervezettel, hogy miképpen segítyeznek a hadbavonultak rászoruló családtagjait. A segítyezést már a napokban megkezdik. Tekintettel lesznek arra, hogy minden rászoruló kapjon megfelelő segítyt. Ez főként élelmiszerekkel és tűzfából fog állni.

Ünnep a berlini francia egyetemen. Berlinből jelenti: A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a berlini francia liceum megalapításának 150-ik évfordulóját december 1-én ünneplik meg. Az ünnepéget a liceum új nagytermében tartják. A hugenotta hitközség orgonát ajándékozott a liceumnak. Ezt a liceumot III. Frigyes választófejedelem, a későbbi I. Frigyes porosz király alapította.

Ki akarják telepíteni az aradi gyártelepeket a külvárosokba. Temesvár. Saját tud. A királyi helytartóságon értekezletet tartottak az aradi gyártelepek ügyében. Az értekezleten Marta Alexandru dr királyi helytartó elnökölt. Az új egészségügyi rendelkezések értelmében az aradi gyártelepeket a város belterületéből a periferiákra akarják kitelepíteni. Az aradi egészségügyi hivatal már fel is szólította a gyárosokat, hogy kezdjék meg a kitelepítést. Az érdekeltek gyárosok a királyi helytartósághoz fordultak a kérelemmel, hogy tekintsenek el a rendelkezések végrehajtásától, mert a kitelepítés anyagi öszeomlásukhoz vezetne. A királyi helytartóságon beállították, hogy a rendelkezés végrehajtása nagy nehézségekkel jár. Elhatározták tehát, hogy a helytartóság közbenjár az egészségügyi minisztériumnál oly irányban, hogy a vonatkozó rendelkezéseket csak az ezután alapított, új gyártelepekre alkalmazzák. A már meglévő gyárakat azonban hagyják meg jelenlegi telepeiken.

Zürichi zárlat. Párizs 9.81 fél, London 17.40, Newyork 4.46, Brúszel 73.65, Milánó 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Szófia 5.0 áru, Belgrád 10, Bucuresti 340 áru.

Most jelent meg: Plus-Uhl:

LUMEN CHRISTI

rövid elmélkedési anyag az év minden napjára szerzetesnők részére

I. rész

dec., jan., febr. havi elmélkedések
ára: 68 Lei és portó.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrfőnöksége fölhívja a város valamennyi lakosát, hogy december 1-én Erdély egységének emlékünnepén a házakat és kirakatokat lobogózzák fel, illetve díszítsék a nemzeti színű zászlóval.

Dr Clonja Eugen,
rendőrkészvezető.

Lelkeszi beiktatás Brassóban. A brassói római katolikus egyházközség nemrég kinevezett plébánosának, Vasvári Aladárnak a lelkeszi hivatalába való ünnepélyes beiktatása december 3-án lesz. A beiktatás, amelyet dr Boga Alajos kanonok végez, a délelőtti 10 órakor tartandó szentmisével kapcsolatosan történik meg a plébánia templomban. A szentmisét fél 12 órakor a katolikus főgimnázium tornatermében az egyházközség díszközgyűlése követi, délután pedig 2 órakor a Korona-szálloda éttermében társas-ebédre gyűlnek össze hívei és tisztelői. Az ünnepéget a főgimnázium tornatermében délután 6 órakor tartandó műsoros estély fejezi be. Itt említjük meg, hogy mindazok, akik a társasébdán részt akarnak venni, szíveskedjenek ebbeli szándékukat a plébánia gazdasági hivatalában bejelenteni. A jelentkezés határideje november 30. délután 5 óra. Egy teríték ára 120 lei.

Milliósz tüzkár egy dettai birtokon. Temesvár. Saját tud. Szalay Géza dr, ismert földbirtokos, Detta közelében lévő birtokán tűz ütött ki. A tűz a kukoricaörlőben keletkezett. A eseményt minden erőfeszítése ellenére, amely arra irányult, hogy a lángokat elfojtsák, a tűz az egész épületre áttért, sőt a nagy ezében egy istálló és egy magtárépület is lángbaborult. A dettai tűzoltóság minden igyekezete a tűz lokalizálására irányult. A tüzkár meghaladja az egymillió leit.

Szatmáron és Nagyvárány szombaton fizetik a nyugdíjakat. Saját tud. A pénzügyminisztérium rendlete alapján a szatmári pénzügyigazgatóság hivatalosan közölte, hogy a november havi nyugdíjak kifizetését a megszokott sorrendben, szombaton reggel 8 órakor kezdi meg. Nagyvárányban a nyugdíjak folyósítása szombaton és hétfőn történik. Szombaton jelentkezzenek az adóhivatalban azok a nyugdíjasok is, akik nem rendelkeznek állampolgársági bizonyítvánnyal. Ezeknek a nyugdíjasoknak — mint már jelentettük — városi bizonyítványt kell bemutatniuk arról, hogy beadták kérvényeiket az utólagos felvételre vonatkozólag.

Megnyitnak a népkönyhát Temesváron. Saját tud. A város december 1-én nyitja meg a népkönyhátat. Ezidén is, miként az elmúlt években, két városrészben, a Gyárvárosban és a Józsefvárosban tartanak fenn népkönyhátat. Jelentették, hogy az Erzsébetváros római katolikus egyháztanácsa eljárt a városháznál és kérte, hogy ebben a városrészben is nyissanak népkönyhát, miután erre szükség van. A város vezetősége most úgyhatározott, hogy összehatja az Erzsébetvárosban lévő igényjogosultakat és ezeknek a józsefvárosi népkönyhát utaltat ki ebédet. A harmadik népkönyhát azért nem nyitják meg, mert nincs meg a hozzávaló berendezés.

Misszió Szóvátán. Saját tud. P. Lukács Maneszt ferencrendi atya egyhetes missziót tartott a híres fürdőhely katolikusai számára. A reggeli és esti misziós eszterbezedésekre a hívek minden alkalommal zúfolásig megtöltötték a templomot és a misszió tartama alatt háromezer-ötszázan járultak a szentgyónáshoz és szentáldozáshoz. Az eredményes misszió ünnepélyes körmenet fejezte be.

Elitették az ál-komiszárt. Temesvár. Saját tud. Még júniusban történt, hogy a Józsefkülváros egyik utcájában egy férfi, aki renfőrkomiszárnak adta ki magát, feltartóztatta a járókelőket és igazolásra szólította őket. Azokat, akiknek nem volt igazolványuk, visszatartotta, hogy bekísérelje őket. Végül azonban kijelentette, hogy aki száz leit ad, bántatlanul hazamehet. Akadtak, akik pénzt adtak, de akadt olyan is, aki rendőrt sietett. Így eszkhamar letartóztatták az ál-komiszárt, akiről kiderült, hogy Junca Sámson nevű munkanélkülivel azonos és soha nem állt a rendőrség szolgálatában. A törvényezék most az ál-komiszárt egy hónapra ítélte.

Temetősek. Özv. Magyar Jánosné született Sztaricekevicz Mária 61 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt. — Özv. Pasca Jánosné született Pasca Anna 62 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt. — Pamponiu György mérnök 46 éves korában meghalt. Temetése Bucurestben lesz december 1-én. — Nyilas Sándorné született Molnár Róza 39 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt. — Bérés János 42 éves korában meghalt. Temetése a Victorai-utca 110. szám alatti lakásától december 1-én délután 2 órakor lesz a velencei temetőbe. (Caritas.)

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénkebb nyugati szél, tulnyomóan felhős idő, több helyen eső, a hegyeken havas eső. A hőmérséklet alig változik.

Harminchét méter selymet loptak egy aradi lakásból. Aradról jelentik: Különös lopás ügyében indította meg a rendőrség a nyomozást. Bogdan Ilona Baritú-utca 29. szám alatti lakos jelentést tett ugyanis a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes behatolt lakásába és onnan egy szekrényből 37 méter selymet lopott el. Az eltűnt ruhaanyag értéke meghaladja a 7000 lejt. A lopást a rendőrség feltétele szerint a helyzettel ismerős egyén követte el.

FELTALÁLTÁK A VÉRHAS VEDŐOLTÁSÁT. Berlinből jelentik: Prigge dr német professzor hatékony oltást fedezett fel a vérhas gyógyítására.

Aradon szigorúan tilos az utcai fényképezés. Az aradi rendőrség állambiztonsági hivatala közli, hogy a mai naptól kezdve szigorúan tilos az utcán, parkokban és tereken, általában a szabadban történő fényképezés. Mindazok eleln, akik a rendelet ellenére az utcán fényképeznek, büntügyi eljárást indítanak.

Iskolai értesítés. Tudomására hozzuk a felosztott nagyváradi Társulati Kereskedelmi Fiumeum volt növendékeinek, hogy őket érdeklő iskolai ügyekben forduljanak a „Partenie Cosma” Kereskedelmi Liceum igazgatóságához, Nagyvárad, Str. Ep. Ciorogariu 14. szám, mely szívesen áll rendelkezésükre. A „Partenie Cosma” Kereskedelmi Liceum igazgatósága.

MEGINDULT A TELISPORT A BÁNSÁGBAN. Temesvár. Saját tud. A Bánságban már megindult a télisport. Vasárnap Temesvárról többen a Karánsebestől délre fekvő Szörényordasan sísportot üzték. Az ott levő hóréteg eléggé alkalmasnak bizonyult a síelésre.

Azonnali segélyt és karácsonyi ajándékoságot kapnak a munkanélküli valamint a szegénysorsu nagyváradi borbély és fodrász munkások. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi borbély, fodrász és manikűr-munkások cého főhivója a céh munkanélküli tagjait, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a céh vezetőségénél, adataik közlése végett és igazolják munkanélkülségüket, mert a céh azonnali munkanélküli segélyt folyósít számukra. Egyben kéri a céh szegénysorsu, beteg és sokgyermekes tagjait, hogy adataikat jelenték be a céh vezetőségénél, mert a céh karácsonyra készpénz segélyt, cipő és ruhaneműt, valamint ajándékosomagokat oszt ki közöttük. Akj igényt tart a munkanélküli segélyre, vagy a karácsonyi segélyre, az jelentkezzeék Farkas József üzetében (Str. Oltenia 23.) Hermann Zoltánnál.

Csütörtökön temették el a kolozsvári rablógylkosság áldozatát. Kolozsvárról jelentik: Bertók Sándornét, a Gruia-utcai rablógylkosság áldozatát csütörtökön délután 4 órakor temetik a köztemető halottas kápolnájából. A temetésre Kolozsvárra érkezett Bertók Sándorné édesanyja, édesapja és két nővére is. — Itt említjük meg, hogy a renlóri nyomozást a legnagyobb erőfeszítéssel folytatják és minden remény meg van arra, hogy a gyilkos rövidesen kézrekerüljön.

December 7-én kezdik meg a közigazgatási választók névjegyzékének összeállítását

Kiket vesznek föl — és kik maradnak ki a névjegyzékből

Nagyvárad. Saját tud. A város vezetősége 48.134/1939 szám alatt hirdetményt adott ki, amelyben a lakosság tudomására hozza, hogy december 7-én kezdik meg a nagyváradi városházán a közigazgatási választói névjegyzék összeállítását, aminek, mint ismeretes, a közigazgatási törvény 113 -s 114-ik szakasza, valamint ugyanennek a törvénynek végrehajtási utasítása értelmében minden évben, december hónap folyamán meg kell történnie.

A választói névjegyzék összeállítása tizenöt napig, december 7-től december 21-ig bezárólag tart. A névjegyzéket a városháza I. emelet, 16. sz. szobájában állítják össze.

A közigazgatási törvény értelmében a közigazgatási választási névjegyzékbe fölveendők és következésképpen szavazati joggal rendelkeznek a városi tanácsválasztásokon a községnek azok a mindkét nembeli tagjai, akik:

- a) román állampolgárok,
- b) 30-ik életévüket betöltötték,
- c) ténylegesen gyakorolják a következő foglalkozások egyikét:

1. földműves vagy kétkézi munka.
2. kereskedelem vagy ipar.
3. szellemi foglalkozás.

d) továbbá akikre nem vonatkozik a választási törvény 17-ik és 18-ik szakasza, amely kimondja a szavazásra való képtelenséget és méltatlanságot.

e) Akik legkevesebb egy évig hozzájárultak a községi terhekhez; kivételt képeznek a férjes nők, akiket a törvény fölment ez alól a kötelezettség alól, ha a férj legalább ennyi ideig fizette a községi adókat és illetékeket.

A köztisztviselők jogszerinti tagjai annak a községnek, ahol működnek s ezért nekik nem kell igazolniuk azt, hogy egy éve ténylegesen a községben laktak.

Mint szavazásra képtelencet nem veszik fel a választási névjegyzékbe azokat, akik politikai jogainak gyakorlását bírói ítélet vonta meg, valamint azokat, akik esődbe jutottak és nem rehabilitáltak őket.

Nem veszik fel a névjegyzékbe azokat, akiket büntényért elítéltek.

Továbbá azokat, akiket a II. Károly büntető-törvénykönyv 236—595-ig terjedő szakaszainak értelmében vétségeikért ítélték el.

Hasonlóképpen azokat, akiket törvényellenes üzérkedés vagy választási vétség miatt ítélték el. Azokat, akiket a román állam vagy nemzet ellen elkövetett árulásért vagy kémkedésért elítéltek.

Azokat, akik kivonták magukat a katonai szolgálat teljesítése alól, vagy megtagadták a katonai hűségükü letételét.

Azokat, akik elvesztették politikai jogaikat.

Azokat, akik az egyesülés után a román állam hadserege ellen harcoltak, vagy jogerős bírósági ítéletben bűnösnek találtak valamennyien, a román állam ellen elkövetett bűncselekményben.

Nem veszik fel a névjegyzékbe azokat, akiket a katonai bíróságok szükségért elítéltek.

A város vezetősége kéri Nagyvárad városának azon lakosait, akik megfelelnek a fenti feltételeknek, hogy a jelzett határidőn belül jelentkezzenek a választási névjegyzékbe való felvételre.

Azokat a polgárokat, akiket a községi választói névjegyzékbe ez év júliusában fölvettek, most hivatalból beírják a névjegyzékbe. Abban az esetben, ha a felsorolt képtelenségi, vagy méltatlansági esetek valamelyike nem vonatkozik rájuk.

Nagyvárad, 1939 november 30. Chirila polgármester.

Aradon minden héten újabb egy lejes bélyeget kell a hirdetésekre ragasztani

A bélyegárulás körül azonban nehézségeket támaszt a város

Kaptuk a következő sorokat:

Arad város vezetősége a közelmúltban elrendelte, hogy minden kapura, vagy ablakra kiragasztott hirdetésre, hetenként egy lejes bélyeget kell ragasztani. A város vezetősége, nem tudni mi okból a hirdetésekre szükséges bélyegeket nem osztotta ki a dohánytözsédéknek, s így annak az aradi polgárnak, aki bármilyen hirdést akar kiragasztani, a városház illetékes hivatalába kell járnia a bélyegéért. A napokban egy aradi polgár fölment az illető városi hivatalba és hirdetésre való egy lejes bélyeget kért. A bélyeg árulásával megbízott tisztviselő amellet, hogy udvariatlanul viselkedett, kijelentette, hogy egy lejes bélyeget nem ad, hanem vásároljon négy hétre szóló bélyeget. Az aradi polgárnak nem volt szüksége, csak egy hétre szóló bélyegre, ragaszkodott tehát ahhoz, hogy meg is kapja ezt a bélyeget. Kérését azonban figyelembe sem vették, s amikor eltávozott a hivatalból, a tisztviselő utána kiállította, hogy ötszáz leire büntetik, ha a hirdetésre nem ragaszt bélyeget. Az adófizető polgár fölment a polgármesteri hivatalba s ott, a szolgálati főnöknek panaszt tett a tisztviselő eljárása miatt. Itt azt a választ kapta, hogy az illető tisztviselő eljárása érthető, mert mi lenne, ha Aradváros nyolcvanezer lakosa mind bélyegért jönne hetenként? Hiábavaló volt az aradi polgárnak az a megjegyzése, hogy ő nem kérte a várost a bélyegrendelet kiadására, azt felelték neki, hogy ha nem tetszik neki a város intézkedése, adjon be felbélyegzett írásbeli panaszt. Az aradi polgár azonban ehelyett visszament az illető hivatal elé és kíséreltettképpen két protekiós iemerosét beküldte ugyanolyan bélyegért, mint amilyenre neki lett volna szüksége. Erdekes, hogy mindkettőn kaptak bélyeget, mert ugy látszik, hogy városa bizonyos szempontok figyelembevételével osztályozza a város polgárait.

Az aradi polgár most tisztelettel azt kérdezi, Aradváros vezetőségétől, hogy miért részesítik Arad város polgárságát ilyen különös elbánás-módban, éppen azok a tisztviselők, akik az aradi polgárok nehezen megtakarított garasáiból kapják fizetésüket? Miért kezelik így azt a polgárságot, amelynek napról-napra újabb és újabb városi terhek nehezédnek a vállaira? Miért bánnak így azzal a polgárral, aki városi kéményseprési adót, tűzoltó adót, 5 százalékos lakbérleti illetéket, csatorna adót, utcaseprési illetéket, locsolási költséget, telek utáni illetéket, közmunkaadót és annyiféle adót és illetéket fizet, hogy csak felsorolni is éppen elég volna?

Az aradi polgár azzal a tiszteletteljes kéressel küldötte hozzánk panasztát, hogy adjunk helyet neki lapunk hasábjain. Ahol csak lehetett, már megkísérelt orvoslást keresni panaszaira, de részint meg sem hallgatták, részint elutasították, minden ezirányú kísérletét.

Íme, a kérésnek eleget tettünk s a jogos panaszra felhívtuk Arad város vezetőségének figyelmét.

Ponte Galériában alkoholdesztilláló gyárat avatott fel a Duce. Az új gyár csakis olasz termékeket dolgoz fel. Ez is az olaszok önellátási tervének keretében valósult meg

Ardrágítás címén ismét megbüntettek egy nagyváradai hentes céget

Nagyvárad. Saját tud. A város ellenőrző bizottsága hivatalosan közli, hogy Fritsch Károly nagyváradai fűtési hentes és mészáros az üzérkedési törvény rendelkezéseinek értelmében a kolozsvári királyi helytartóság 30 ezer lei pénzbírságra büntette, mert egy kiló füstölt szalonnát, amelynek a hivatalosan megállapított ára a város XV-ik rendeletének értelmében 50 lei — 60 leiert adott el. A büntetést a pénzügyminisztérium javára kell befizetni.

A december havi légvédelmi előadások sorrendje Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. A város vezetősége az alábbiakban közli a decemberi légvédelmi előadások pontos sorrendjét:

1. December 2-án az A, C, és D kezdőbetűsök.
2. December 4-én a B kezdőbetűsök.
3. December 5-én az E és F kezdőbetűsök.
4. December 7-én a G és I kezdőbetűsök.
5. December 8-án a H és J kezdőbetűsök.
6. December 9-én a K kezdőbetűsök.
7. December 11-én az L és M kezdőbetűsök.
8. December 12-én a N és O kezdőbetűsök.
9. December 13-án a P kezdőbetűsök.
10. December 14-én az R kezdőbetűsök.
11. December 15-én az S kezdőbetűsök.
12. December 16-án a T kezdőbetűsök.
13. December 18-án a V kezdőbetűsök.
14. December 19-én az U és Z kezdőbetűsök.

A légvédelmi előadásokat a Katolikus Kőr nagytermében tartják a fenti napokon 3 órától 5 óráig. Az előadásokon való részvétel kötelező a város minden 7 és 60 év közötti lakosára, ha nem vonatkozik rájuk a légvédelmi törvény 6-ik és 7-ik szakaszának rendelkezése. Azok, akiknek van gázlarcuk, vigyék magukkal az előadásra, hogy a gázkamrába bemehessenek. Mindenkinél magával kell vinnie az előadásra a légvédelmi könyvecskéjét, hogy azt láttatni lehessen és nyilvántartható. A tévedések elkerülése végett a könyvecské szelvényére olvasható irással rá kell vezetni a könyvecské betűjét és számát. Azokat, akik igazolatlanul hiányoznak a légvédelmi előadásokról, a légvédelmi törvény 63-ik szakasza értelmében 500 leitől 2000 leig terjedő bírsággal, vagy egy éptől egy hónapig terjedő rendőrségi fogsággal büntetik.

Gáztanfolyam ellenőrző könyvecskék átvétele. A nagyváradai vas, fém és építőipari cég értesíti mindazon tagjait, akik a munkakamrájánál hallgatják a légvédelmi előadásokat, hogy az ellenőrző könyvecskéket a Str. Alexandri 13. szám alatti irodában vegyék át, mert a december 5-én este 7 órakor tartandó előadáson csak az ellenőrző könyvecskékkel vehetnek részt.

December 10-én kezdődik Kolozsváron a felvilágosító légvédelmi tanfolyam. Nagyvárad. Saját tud. A megrefónás közli az érdekeltekkel, hogy a december elsejére tervezett felvilágosító jellegű légvédelmi tanfolyamot, amelyet Kolozsváron tartanak meg, újabb rendelkezés értelmében csak december 10-én kezdik meg. A tanfolyamra december 8-ig lehet beiratkozni.

Légvédelmi tanfolyam a borbély, fodrász és manikűröző alkalmazottak részére. A nagyváradai Wilson-utcai munkásokban december 5-én kedden este 8 órai kezdettel légvédelmi előadást tartanak a borbély, fodrász és manikűröző mesterek, valamint alkalmazottaik és családtagjaik számára. A cég kéri tagjait, hogy az előadáson saját érdekükben teljes számban jelenjenek meg.

Szolgáltatásos gyógyszerárak Nagyváradon:

Pénteken a következő nagyváradai gyógyszerárak tartanak szolgálatot:

- „Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
- „Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
- „Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
- „Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
- „Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

KÖZGAZDASÁG

Személyzeti és kamatjövédelmi adóeltitkolások amnesztiája

Részletes utasítás arról, hogy mi értendő fizetés vagy ingójóvédelem alatt?

Bucurestiből jelentik: A pénzügyi amnesztia-törvény (november 20-iki 269. számú Monitorul Oficial) mint ismeretes, módot ad arra, hogy december 31-ig az érdekeltek deklarálják elhallgatott adó- és illetékkötelezettségeiket, amikor nemcsak, hogy bírság nélkül fizethetik le az adót, hanem még 7 százalékos engedményt is kapnak. A törvény vonatkozik a személyzeti adóra is, amelyet a következő jövedelmekre vetnek ki:

1. Bármily elnevezés alatti járandóság, díjazás, napidíj, jutalék, amelyet az alapfizetésen kívül kap az alkalmazott.
2. Természetbeni járandóságok: lakás, élelmezés, ruházat, fűtés, stb.
3. A valóban fizetett és a személyzeti lián feltüntetett összegek közötti különbözet.
4. A szabadfoglalkozásuk számára fizetett fizetések.
5. Az a különbözet, amely az alkalmazottnak fizikai munkásnak való téves minősítésében áll és ezáltal az adó befizetésénél az adótörvény 44. szakaszában említett kedvezmény vételt igénybe.
6. Költségtérítés címe alá rejtett fizetések.
7. Külföldi cégek által belföldön fizetett alkalmazotti fizetések, amelyeket az általános költségvetésről könyveltek el.
8. Az a különbözet, amely úgy áll elő, hogy a személyzet fizetésétől az adóval csökkentett fizetést jelentették be.

Ugyancsak amnesztiaiban részesülnek az eddig be nem vallott ingójóvédelmek, ami alatt közelebből a következőket kell érteni:

1. Részvényekbe, kötvényekbe, vagy más értékpapírokba fektetett tőkék utáni bel- vagy külföldön szerzett jövedelmek, alapítási előjogokból, részesedésekből, megyei és városi, valamint állami nem adómentes kötvényekből származó szelvényjövédelmek.
2. Az évi 25 ezer leit meghaladó végrendeleti vagy szerződési úton ingyenesen vagy visszerhesen szerzett évjáradékok.
3. Követelések utáni kamatok, amelyek akár pénzben, akár természetben vannak kikötve, betétek és letétek utáni kamatjövédelmek. A tőkekamatadó akkor is jár, ha a felek kamatban nem állapodtak meg, amikor is a minimális kamat vételeztetik.
4. A bankfolyószámlákon mutatkozó követelések, vagy készpénzjótállások utáni jövédelmek.
5. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jövédelmek.
6. Jogok átengedéséből származó pénz vagy dologjövédelmek.
7. Vállalatok bérlet vagy haszonbérlet útján való értékesítése, szabadalmak kihasználásának, erdők kitermelésének, vállalkozási megbízásnak átengedéséből származó jövédelmek.

A nagyváradai Kereskedői Tanács felhívása a kereskedőkhöz

Felhívjuk ismételtén tagjaink figyelmét az új ardrágítási törvényre és annak végrehajtási utasítására. A már eddig közöltek kivül fontosnak tartjuk tagjaink tudomására hozni a következőket:

Kiskereskedő csak a vevő kérése alapján köteles jegyzéket kiadni az eladott árurol.

A minisztériumhoz és a városházához beadott árjegyzékek, deklarációk és helyzetjelentések másolatai egy külön doszárbán megőrzendők és az ellenőrző közegek kérésére felmutatandók.

Mindazok a kereskedők és vállalatok, amelyek az ardrágítási törvény rendelkezéseit alá esnek kötelesek üzlethelyiségükben látható helyen kifüggeszteni a pénzügyigazgatóság által kiadott hivatalos bizonyítványt arról, hogy mennyi az évi adójuk.

Egyben újból felhívjuk az összes közszükségleti cikkeket foglalkozó kereskedőket, hogy a törvényben előirt kötelezettségeiknek és formásgoknak pontosan tegyenek eleget.

Angliában korlátozzák a zsír- és szalonna-fogyasztást. Londonból jelentik: Morrison közlemezési miniszter az alsóházban bejelentette, hogy 1940. január 8-án bevezetik a vaj és a szalonna fogyasztásának korlátozását. Ettől az időponttól kezdve fejenként csupán négy unca vajjat és szalonnát elegendőnek ki, korlátozni fogják ezenkívül a sonka fogyasztását is. (Duna-posta.)

UJABB KÉT HATÓSÁGI MÉSZÁRSZÉKET ÁLLITANAK FEL KOLozSVÁRON. Kolozsvárról jelentik: A hatósági mészárszék felállítására után már a mészárosok egyrésze is kezdte a hivatalosan megállapított áron árulni a disznóhúst és a zsírt. Dr. Bornemisz Sebastian polgármester kijelentése szerint, a Mihai Viteazul-tér sarkán levő hatósági mészárszékben elegendő mennyiségben áll rendelkezésre disznóhús és zsír. Egyébként a polgármester azzal a gondolattal foglalkozik, hogy a város különböző pontjain újabb két hatósági mészárszék állít fel. Sikerült megállapodni néhány vidéki földbirtokossal, akik hajlandók megfelelő mennyiségű húst rendelkezésre bocsátani.

A szinarany prémiuma további három hónapig érvényes. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap november 22-iki számában megjelent rendelet törvény október 21-től kezdődő érvénnyel további három hónappal meghosszabbította a szinarany 81 ezer 600 07 leies termelési prémiumát. Eszerint a Banca Nationala 235.000 leit fizet ként a szinaranyért, tekintve, hogy a szinarany hivatalos beváltási ára 133.333.33 lei, amelyhez járul még a fenti prémium.

MILYEN ÁRUT KERES A KÜLFÖLD? Bucuresti. Saját tud. A Külkereskedelmet Irányító és Támogató Igazgatósághoz az alább felsorolt román árucikkekre érkeztek be érdeklődések. **Kanada:** Hajlított butor (főleg székek). **Dánia:** Aceton és más vegytermékek. **Svájc:** Parafin. **Németország:** Enzian-gyökér, friss vagy szárított állapotban, hal, liszt, takarmányfélék, báránybőr, vadbőrök, timárgyapjú, bitumen. **Norvégia:** Borsó, bab, friss gyümölcsök, stb. **Palesztina:** Több palesztinai cég különböző romániai exportőrökkel keres összeköttetést, olyan cikkekre, amelyeket Palesztina eddig is átvett. **Svédország:** Horganyrudak, króm és horganylemezek, fenol, butanol, butilacetat. A fentiekkel kapcsolatos közelebbi információk a Külkereskedelmet-Szervező és Támogató Igazgatóságnál Bucuresti, Cal. Victoriei 100. kaphatók.

A termelők által aszalt szilva mentes a forgalmi adó alól. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a termelők által aszalt és belföldön forgalombahozott szilva mentes a forgalmiadó alól. Ugyanez a kedvezmény vonatkozik azon szilvamennyiségekre is, amelyeket a termelők nem saját, hanem a kormány által rendelkezésükre bocsátott kemencékben aszannak.

Gálffy László S. J.

Istenfiú életünk

A kereszténység programjának lényege az, hogy az Isten fiává tegye az embert. E program alapvetését, következményeit s követelményeit dolgozta fel Gálffy páternek ez a nagyszerű könyve.

Szent István Társulat kiadása.

Ára 187 lei és portó.

Mit kell tudniok a kereskedőknek az új árelenőrzési törvényről?

Kolozsvár. Saját tud. Most jelent meg a szigorított árelenőrzési törvény végrehajtási utasítása, amely külön rendelkezéseket tartalmaz a kiskereskedők és nagykereskedők köteleseire vonatkozólag.

Mit kell tudniok a kiskereskedőknek

A kiskereskedők kötelesek árjelző cédu-lákkal ellátni áruikat és látható helyen kifüg-gesztetni ezeket a cédulákat, amelyen fel van tüntetve, hogy mibe kerül az áru kilogrammja, literje, doboza, darabja, métere. Kötelesek ezen-kivül üzletükben feltűnő helyen árlistát ki-akasztani.

Kötelesek havonta kétszer a polgármesteri hivatalhoz árlistát benyújtani. A listának tar-talmaznia kell az áruk számlaszerinti vétel-árát és eladási árát. A megjegyzések rovatába fel kell tüntetni az ezen időszak alatt történt árváltoztatásokat. Abban az esetben, ha a fél-hónapban egyetlen egy árucikkben sem történt árváltozás, akkor a polgármesteri hivatalhoz csak egy egyszerű bélyegmentes beadványban kell bejelenteni, hogy a cikk árban nem történt változás. Ezeket a bejelentéseket a hónap első és 15-ik napján, vagy a hónap 5-ik és 20-ik napján kell benyújtani. E jelentéseknek a másolatait a polgármester elismervényével egyetemben igazolását képezik annak, hogy a kereskedők teljesítették a törvény által rendelt kötelezettségeit és ezeket az ellenőrző szervek kérésére fel kell mutatni.

A polgármesteri hivatalok kötelesek ezeket a beadványokat a megyei árelenőrző bizottság-hoz beterjesztetni félhavi jelentésükkel egy-egyben. A megyei bizottság a jelentéseket a nemzetgazdasági minisztériumhoz terjeszti be.

A kiskereskedőknek kötelessége eredeti számlát tartani a vásárolt árurol.

Az áruk eladási árát a kiskereskedő a kö-vetkezőképpen állapíthatja meg:

*a számlaszerinti vételárhoz hozzá-
űtheti a bélyeg és szállítási költséget,
ehhez még hozzáadhat 5%-ot, mint
rezsikköltséget és az így előállt ösz-
szeg legfeljebb 12%-a számítható fel
haszon címén.*

A kiskereskedő a vevő kérésére köteles jegyzéket adni, amelyben fel kell tüntetni az eladott áru mennyiségét és árát. Ez a jegyzék bélyegmentes.

Nagybani kereskedelmet csak a nemzet-gazdasági minisztérium engedélyével lehet folytatni. Azoknak, akik a jelenbeni nagybani kereskedelmet folytatnak, kiadják az erre vo-nalkozó engedélyt, ha kérészt intéznek a nemzetgazdasági minisztérium „Officiul Central al Speculei Ilcitate” hivatalához, amelyből vilá-gosan ki kell tűnnie annak, hogy az árelen-őrzésről szóló törvény megjelenésének idején az illető nagybani kereskedelmet folytatott már.

Azon miniszteri rendelet megjelenésétől, — melyben bizonyos cikkeket közszükségleti cikkekként minősítene, — számított három napon belül az ilyen cikkekkal foglalkozó nagykereskedők kötelesek vagy közvetlen úton, vagy ajánlott levélben bejelenteni ilyenemű árukészleteiket. Kötelesek bejelenteni azt a

készletet, ami üzletükben, raktáraikban van, valamint azt is, ami úton van részükre.

Kötelesek minden hónap 1-én és 15-én rucikkeikről és azok áráról bejelentést tenni. Eddig a nagykereskedőknek tíz naponként kel-lett jelentést tenni. A december elsejei jelentés-ben kötelesek feltüntetni a november 20—30-a között beérkezett és kiment árukészletet, vala-mint a december elsejei árukészletet, ugyszim-tén az áruk ezidő alatti bevásárlási és eladási árának középátlányosát. A félhavi jelentéseket a fél hónap első öt napjában, azaz minden hó-nap 5-éig és 20-áig ajánlott levélben kell el-küldeni a következő címre: Officiul Central al Speculei Ilcitate din Ministerul Economiei Na-

tionala Bucuresti. Abban az esetben, ha idő-közben az árakban nem történt változás, ugyan-csak ajánlott levélben kell bejelenteni.

A kereskedők a jelentések másolatait a feladóvényekkel együtt meg kell, hogy őriz-zék és az ellenőrző közegek kérésére fel kell mutatniok.

A nagykereskedők kötelesek minden nagy-bani eladásról számlát adni a bélyegtörvény rendelkezései szerint.

Az árak nagybani megállapítása a követ-kezőképpen történik: *A számlázott árhoz 10% hasznot lehet hozzáadni, ehhez még hozzáad-ható a szállítási, biztosítási, raktárbérleti költsé-g, valamint a fizetési és az adó részei. A 10 %-os hasznot csak egyetlen egyszer lehet fel-számítani, még abban az esetben is, ha az áru többkézen megy keresztül.* Abban az esetben, ha a nagykereskedők kicsinyben is árusítanak, kicsinybeni eladásaiknál úgy számíthatják a hasznot, mint a kiskereskedők.

A kereskedők bejelentései és nyilatkozatai bélyegmentesek.

SZÍNHÁZ

A Thalia operettegyüttese hétfőn, kedden és szerdán játsza a „Paprikás csirke” című operettet Nagyváradon

Már az első hirdetés után a szokottnál is na-gyobb érdeklődést váltott ki az, hogy a Thalia operett-együttesének prominens tagjai játszá-k városunk szülőltjének, Fényes Szabolcs legújabb operettjének a főszerepeit. Ma már nemzetközi viszonylatban is hírnevessé vált ezuttal igazi pat-togós ritmusú, füllemászó melódiájú zenét irt a társzerzők igen mulatós szövegéhez és így le-hetővé vált az, hogy a „Paprikás csirke” sláger-operett lett mindenütt, ahol színre került.

Mindenki jól mulat a darab humorral teli meséjén, a zene magával ragadja a nézőt, a kiállít-ás ragyogó, a nők tolettjei mesébe illők, a dísz-let teljesen új. Gróf László rendezése pedig meg-kapó lesz. A főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stéfi, Báza Éva, Rajnai Elli, Gróf László, Csóka József, Csengeri Aladár és Szendrey Misi.

A zenekart ezuttal a színház kiváló karnagya Szabó Mici vezényli és ugyancsak ő énekl-i a szü-netekben a Paprikás csirke már eddig is népszer-ű sláger-számaikat.

A Paprikás csirke hétfőn este 9, kedden dél-után 6 órakor, valamint szerdán délután 5 és

szerda este 9 órakor bucsuelőadásban kerül szí-ne, mindenkor rendes helyárrakkal.

Jegyek ezekre az előadásokra már péntektől kezdődőleg elővételben előre válthatók a színház baloldali pénztáránál naponta d. e. 11—1-ig és délután 4—8-ig.

A Thalia operettegyüttesének háromnapos műsora:

Hétfőn este 9 órakor: **Paprikás csirke.** (Szé-csény Mihály, Szánthó Armand és Fényes Sza-bolcs legújabb óriási sikerű zenés vígjátéka. Ren-dező Gróf László, vezényel Szabó Ica. Főszerep-lők: Krémer Mancsi, Sándor Stéfi, Báza Éva, Rajnai Elli, Gróf László, Csóka József, Csengeri Aladár, Szendrey Mihály. Premier hértet 6. sz.)

Kedden délután 6 órakor: **Paprikás csirke.** (Rendes helyárrakkal.)

Ked 3 este román előadás. Szerda délután 5 órakor: **Paprikás csirke.** (Rendes helyárrakkal.)

Szerdán este 9 órakor: **Paprikás csirke.** (Bu-csu-előadás.)

— Elővételi pénztár péntektől kezdődőleg na-ponta délelőtt 11—1-ig, délután 4—8-ig.

Erdélyi színészek sikerre vitték a pesti Városi-színházban az „Erzsébet” című daljátékot

Budapestről jelentik: *A komolyabb operett reneszánszát éli ma a magyar fővárosban. S ha végigjuttunk a színészek névsorán, akik sikerre viszik az operettjüonságokat s régi daljátéko-kat sikerrel elevenítenek fel, — csupa erdélyi színészre bukkanunk. Olyan nevekre, akik pár év előtt még itt jelentettek telt házat, zajos sikert.*

A Pusztai szerená — amelynek sikerében nagy része volt Tompa Pufinak is, — a Fővá-rosi Operettszínházban most is műsordarab.

A Városi színházban Szilágyi—Huszka „Er-zsébet” c. daljátékát elevenítették fel zajos si-kerrel. Ebben is Erdélyből elszármazott színé-szek játszották a főszerepeket: Lázár Mária mellett Kaszab Anna, Földényi László, Misoza László és Harsányi Rezső aratnak sikert estéröl estére.

Mind olyan nevek, amelyek pár évvel ez-előtt sokat jelentettek színpadunkon s amelye-nek viselői ma is szeretettel gondolnak háls erdélyi közönségükre.

A marosvásárhelyi operett-együttes — Brassóban

December 9-én kezdi meg brassói vendé-g-játékát Szabadkai József marosvásárhelyi ope-rettegyüttese, melynek tagjai között vannak: Ka-tona Böske, Úrmössy Magda, Wojticzky Elvira, Bárdi Teréz, Kőszegi Dusu, Jenei János, Kun Edit, Mátray Rózi, Sándor Ica, Homm Pál, He-gyesi Ferenc, Végh József és mások. Az operett-társulatot nagy érdeklődéssel várják Brassóban.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Jácintbagyma

tejes, kék és rózsaszínű eladó. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13.

Veszek

magas áron arany, ezüst, briliáns ékeze-reket. Haslinger ek-zerész. Nagyvárad, Bt. Reg. Ferdinand No. 8.

Veszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbt ék-szeráruház. Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Allást keres

szavanként 1 lei

Képzett ápolónő

beteg mellé ajánlkozik. Masszirozást vállal. Ér-tekezni: Nagyváradon, I. C. Bratianu 16. szám (elő 16.)

Jánosi József S. J.

A szellem

A kor igaztalan nagy problémáját tárgyalja: az anyagi valóságtól különböző szellemi valóság fogalmát és fenomenológiáját s annak külön-böző jelentkezéseit. Szerzője a magyar tudó-mányos életnek egyik legnagyobb és azóta már bevált ígéréte.

Ára 180 lei és portó

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtelegében, Nagyvárad, Károly király-ut. 5 szám.

CENZURAT